

ZEMTURIS

LATGALES NOVADA NEDĒĻAS LAIKRAKSTS

Nr. 1/2 (46/47)

1996.GADA 22. JANVĀRIS

CENA 10 SANTĪMI

SVEICAM ATNĀKUŠAJĀ 1996.GADĀ!

NO PARLAMENTA

SAEIMAS PRESES CENTRAM

1995. Gada 19. decembrī notika pirmā Saeimas Latgales grupas sēde. Savu gribu strādāt šādā grupā apliecināja 6. Saeimas deputāti: Roberts Jurdžs (TB), Anta Rugāte (LZS, KDS, LDP), Antons Seiksts (LC), Pēteris Tabūns (LNNK un LZP), kas ievēlēti Latgales vēlēšanu apgabalā, kā arī Roberts Dilba (LVP), kas ievēlēts Vidzemes vēlēšanu apgabalā, Janīna Kušnere (L), ievēlēta Zemgales vēlēšanu apgabalā. Šodienas sēdē gan nepiedalās, bet darbības apliecinājumu izteica Anatolijs Gorbunovs (LC, Vidzemes vēlēšanu apgabalā), Imants Daudišs (LC, Rīgas vēlēšanu apgabalā), Andrejs Naglis (LZS, KDS, LDP, ievēlēts Latgales vēlēšanu apgabalā).

Sēdē klātesošie deputāti ieteica un vienprātīgi atbalstīja Latgales grupas koordinators pienākumu pildīšanai LZS, KDS, LDP frakcijas deputāti Antu Rugāti.

Deputāti sēdē apsprieda ierosinājumu Triju Zvaigžņu ordeņa domei par apbalvojuma piešķiršanu keramikim Polikarpam Čerņavskim.

R.Dilba uzņēmās strādāt ar Lauku ražošanas attīstības programmu, ko iesniedzis Lauku zinātnu centrs, kā arī sagatavot jautājumu par kooperācijas un uzņēmējdarbības atbalstu produkcijas ražošanā un pārstrādē Latgales laukos, lai pieņemtu lēmumu par šāda projekta finansējumu.

Pie Latgales kultūras centra Rēzeknes izdevniecības finansējuma problēmām 1996. gadā un risinājuma iespējām strādāt R.Jurdžs. Būtisks ir jautājums par "Latgales drukas" vēsturisko pārmantojamību un grāmatniecības problēmām Latgalē.

1996. gada sākumā A.Rugāte ziņos jautājumu par grozījumiem likumā "Par Valsts nozīmes izglītības, kultūras un

komisijai, Roberts Dilba turpina darbu kopā ar Lauku zinātnu centru, lai sagatavotu pamatojumu Latgales attīstības programmai (subsīdijas, līnu audzēšana) prasību vēstule tiks iesniegta ministram A.Kaulam un M.Gailim 15. janvārī Mehanizācijas institūta organizētā sanāksmē. Latgales Kultūras centra Rēzeknes izdevniecība nodarbojas ar labdarību, izsūtīt savas grāmatas skolām, pašvaldībām, arī deputātiem. Saņēmām "Tāvu zemes kalendāru" 1996. gadam. Taču finansējuma trūkuma dēļ izdevniecība praktiski ir bankrota priekšā, tai ir lieli parādi par padarītajiem iespaiddarbiem. Izdevniecība prasa finansējumu Ls 20 000 1996. gadam, uzrādot 20 grāmatas, kas paredzētas izdošanai — A.Eglājs, V1.Locis, A.Rubulis, M.Andžāne, Fr. Trasuns, zinātnisks darbs — A.Reķēna "Kalupes izloksnes vārdnīca", "Olūts", "Tāvu zemes kalendārs". Nevienā citā izdevniecībā šīs grāmatas nebūs pirmās aizstāvības prasība. Nolemts sagatavot iesniegumu Budžeta un finansu (nodokļu) komisijai, Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai, kā arī Kultūras ministrijai šo finansējumu nodrošināt. Līdz šim kopš 1989. gada lielāka vai mazāka summa katru gadu tika paredzēta Latgales programmas ietvaros. Šogad ne! Pērnā gada beigās nebija izmaksāti visi līdzekļi vietējo pašvaldību mācību iestādēm Latgalē. Iesniegumu Finanšu ministrijai sagatavoja un aizstāvēja (saziņā ar Izglītības un zinātnes ministriju) deputāte A. Rugāte. Trūkstošo finansējumu izdevās atgūt pilnā

apmērā pēc koriģētā budžeta plāna. Zināms arī, ka Skolu valdes maksājuma uzdevumu ar Izglītības un zinātnes ministriju ir paguvušas nokārtot un skolas naudu saņemt. R.Jurdžs informē par sadarbību ar A.Breidaku un L.Leikumu, kā arī ar Valsts valodas komisiju priekšlikumu sagatavošanā Izglītības likumam un valsts valodas likumam, kā arī Vietvārdu aizsardzības likumam. Lai būtu brīvas tiesības runāt, rakstīt, drukāt latgaliešu rakstu valodā. Taču kā anekdote (diemžēl) skan tādā sakarā fakts, ko uz sēdi atnesa žurnālists B.Spridzāns, jau pēc tradīcijas interesēdams par Latgales grupas darbību. Savukārt radi "Brīvā Eiropa" korespondents A.Svilāns pat apmuls, dzirdot mūsu ierosinājumu, ka turpmāk vajadzētu atteikties no mūsu latviskās (latgaliskās) piederības, jo tad varbūt paliks kādi pāris simti... un tas garantēs "izmiršanas draudus", mēs būtu retums un tad mūs apžēlos un atļaus! Nekādā veidā neaizskarot dažus desmitus līvu Latvijā, tomēr tāda kā neērtības sajūta, ka mūsu (latgaliešu!) vēl tik daudz! "Bet varbūt tie ir dabiskās izlases apstākļi — izturēs stiprākie!" piebilda B.Spridzāns savā nezūdošajā humora intonācijā. Tā kā esam ciltautieši, tad runāsim valstī valodā — sakām mēs, deputāti no Latgales vēlēšanu apgabala un pievienojam pamatojumu "Informatīvo un kultūras programmu redakcijas ciltautiešiem raidījumu struktūru darbības 2. Latvijas radio programmā no 6.30 līdz 12.00".

INFORMATĪVO UN KULTŪRAS PROGRAMMU REDAKCIJAS CITTAUTIEŠIEM

RAIDĪJUMU STRUKTŪRA

Darbdienās —	
Skan no 6.30 — 12.00 (kopā ar Mūzikas red.)	
6.30 — 9.00	"Doma Laukums" — 150'
9.00 — 9.27	Mūzika (sagatavo Mūzikas red.)
9.27 — 9.30	"Dienas jaunumi" — 3'
9.30 — 10.00	Literatūras, mākslas raidījumi (pirmdien, otrdien)
	"Redzesloks" (piektdien)
	"Tautsaimniecība" (trešdien)
	"Latgale" (ceturtdien)
10.00 — 10.30	Kultūras biedrības raidījumi 30'
10.30 — 10.57	Mūzika (sagatavo Mūzikas red.)
10.57 — 11.00	Dienas jaunumi — 3'
11.00 — 11.55	"Diena — pēc dienas" — 55'
11.55 — 12.00	Reklāma, ziņas — 5'
— Sestdienā —	
7.30 — 10.00	"Doma laukums" — 150' (krievu val.)
10.00 — 10.15	"Ukraina" — 15' (ukraiņu val.)
10.15 — 11.00	Punktiņš, punktiņš... — 45' (krievu val.)
11.00 — 11.30	Koncerts "Vienīgi jums" (krievu val.)
11.30 — 11.55	Mūzika (Mūzikas red.)
11.55 — 12.00	Reklāma, ziņas.
— Svētdiena —	
7.30 — 10.00	"Doma laukums" — 150'
10.00 — 10.30	Mūzika (mūzikas red.)
10.30 — 11.00	"Divatā" — 30'
11.00 — 11.30	Literatūras un mākslas raidījumi — 30'
11.30 — 11.55	Koncerts (mūzikas red.)
11.55 — 12.00	Ziņas

Nākošā deputātu Latgales grupas sēde 23. janvārī pulksten 13.00.

2. februārī tiek gatavota tikšanās ar vēlētajiem Viļakā, kur piedalīsies R.Dilba un A.Rugāte, bet 1. martā Balvos — A.Rugāte un A.Naglis.

Deputātu Latgales grupas koordinatore A.Rugāte

JĒZUS KRISTUS PIEDZIMŠANAS BRĪNUMS

GODĀTIE LASĪTĀJI UN AUTORI, VISI "ZEMTURIS" DRAUGI!

Redkolēģija pateicās SIA

"Agroapgāde", kas atrodas Rušonas pagastā un personīgi tās vadītājam Jānim Šņepstam, Andry va Jurdža fondam Minsterē (Vācijā) un tā vadītājam, godājamajam dzejniekam, prozaikim, pedagogam un žurnālistam Albertam Spoģim un citiem, ar kuru nesavtīgo palīdzību avīze vēl tik ilgi noturējusies. "Zemturim" draugu netrūkst, bet vajadzētu vēl lielāku pulku, lai varētu stabilu un regulāri iznākt, kā bija iecerēts. Piekrišana pamazām aug, palielinās, bet ne visur un ne visi zina, ka tāds izdevums tomēr pastāv. Šogad mēģināsim "ielauzties" preses izdevumu katalogā, tad varbūt ka celsies tirāža un avīze kļūs rentablāka, bet tas — uz rudens pusi. Jānodibina kontakti ar rajona preses apvienībām, jāorganizē savi izplatītāji. Kamēr tas nav panākts, ar regulāru iznākšanu ik nedēļu ir pagrūtāk.

Šis dubultnumurs bija iecerēts kā noslēdzošais pagājušajā gadā, tālab daži svarīgi raksti pie lasītājiem nonāk ar novēlošanos. Tāpat arī mūsu tradicionālais ievērojamo datu kalendārs ar novadnieku atceres dienām.

Pērn decembrī 85 gadi apritēja kopš literāta Aleksandra Ancāna dzimšanas (1910), kurš kopā ar Dr.Antonu Žuromski katoļu presi pārstāvēja 2. starptautiskajā kongresā Vatikānā 1932. gadā, kura publikācijas izdevumos "Latgales Vārds", "Latgales Bōlss", "Tāvu zemes kalendārs", "Jaunais Vārds" pielikumā sāka parādīties ar 1928. gadu, izdoti dzejoļu krājumi "Ezerzemes šalkas" (1936), "Zeme un sirds" (1939). Viņš traģiski mira Rīgā 1944. gada 15. septembrī.

10. decembrī apritēja 80 gadi kopš gleznotāja Pāvēla Glaudāna dzimšanas dienas Krāslavā (1915 — 1968), bet 13. decembrī atskatījāmies uz dzīgara Pītera Miglinika 145 gadiem (1850). Viņa šūpulis bija kārts Zājmuizā (Ludzas rajons), ar zelta medaļu beidza Rēzeknes aprinķa skolu. Pazīstams un cienījams kā dzejnieks, zemnieku tiesību aizstāvis, sabiedrīks un politiķis un darbinieks, droši iestājās pret muižnieku Modestu Rozenšildu - Paulinu un ar diloni mira 1883. gada 11. februārī.

Cerēsim, ka šogad varēsim turpināt iepazīstināt ar notikumiem novadā tagad un senā pagātnē, ar seno laiku un tagadnes cilvēkiem.

PĪTERS MIGLINĪKS

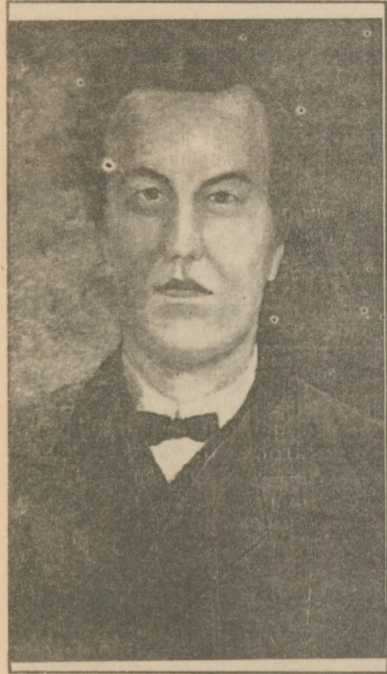

PŌVULS GLAUDĀNS

REDKOLĒGIJA: Valija Berkina - Jēkabpils, Jānis Elksnis, Latgales Kultūras centra izdevniecība, Pēteris Gleizdāns - Rēzekne, Anita Petkune - Krāslava, Antons Rancāns - Preiļi, Antons Slišāns - Balvi, Voktors Trojanovskis - Ludza, Pēteris Zeile - Rīga, Jānis Žugovs - Daugavpils, ārzemju biroja vadītājs - Alberts Spogis Minsterē.

SOCIĀLĀS TAISNĪBAS MEKLĒTĀJS

VIKTORS VONOGS

Zaļmuizas zemnieku nemieri iezīmēja skarbus vilcienus Pēterī Migliniķa bērnības ainā. Izaudzis muižā, bezrūpīgi rotaļādamies ar barona M. Rozenšilda — Paulina bērniem, 11 gadu vecumā nāca saskarē ar nežēlīgu dzīves īstenību.

Viņa tēvs Andriyvs bija muižas desmitnieks, bet pēc brīvvalsts tās amats vairs nepastāvēja un 1861. gadā ģimene pārcēlās uz savām mājām Migliniekos. Andriyvam un Agatai bija četri bērni: Andriyvs, Pēteris, Marta un Anna. 1862. gadā ģimenes galva atkal bija muižas dienestā — pie ģenerāļa Šadurska Saļņevā, kurš bija iesaistījies poļu brīvības cīņās. 1863. gadā poļu revolucionārus un tipogrāfiju Semjonovas pusmūžā netālu no Viļakas nodeva cara varas iestādēm, 28. februārī tika arestēta Ziemeļlatgales grupa un Šadurskis izsūtīts uz Sibīriju. Migliniķi atgriezās Zaļmuizā. Tipogrāfijas liktenis daudzus gadus bija nezināms, līdz kādā naktī P. Migliniķis to pārveda uz Korkliniekos un noslēpa pie drauga A. Jūrdža — to sabiedrībai darīja zināmu viņa mazdēls Aleksandrs, nodota Ludzas novadpētniecības muzejam. P. Migliniķis, atšķirībā no A. Jūrdža, savus dzejoļus rakstīja slāvu burtiem un, varbūt, bija

iecerējis tipogrāfijas burtu kasti izmantot iespieddarbiem.

Barons bija iecerējis Pēterī izaudzināt par paklausīgu muižas cilvēku, varbūt pat par znotu un mantinieku, sniedza atbalstu mācībām Rēzeknes aprinča skolā (1865-1867). Jau otrajā klasē P. Migliniķis bija iecerējis kļūt par tautskolotāju, bet pēc poļu sacelšanās šādos darbos nēma tikai pareizticīgos un viņam bija jāsamierinās ar pagasta rakstveža vietu. Jau iepriekš, esot par pagasta sekretāra aizvietotāju, viņam bija nesaprašanās ar baronu, tomēr tas dumpīgo jaunekli domāja paturēt savā ietekmē, iekārtoja Zaļmuizas kancelejā (ap 1868-1870), panāca atbrīvošanu no dienesta armijā. Bet P. Migliniķis darbu savā pagastā pameta, pārcēlās uz Viļaku (ap 1871-1874), tad Jyugulovu (Makašāniem). Zemniekiem izskaidroja cara valdības likumus un lēmumus, lai muižnieki nevar apkrāpt, rakstīja viņu vārdā sūdzības un aizstāvēja tiesās. Pie viņa pēc padoma un palīdzības braukuši pat no Drīsas, Sebežas un Opočkas. Nekādu atbildību neesot ņēmis, naudas devējus atvairījis vārdiem: "Nosauciet mani par kungu! Es asmu jūsu brālis Pēteris", un par piedāvāto naudu labāk lai nokāļot jaunus lemešus un bērniem nopērkot grāmatu.

70. gadu beigās servitūtu tiesību dēļ Zaļmuizā no jauna sākās nemieri. (Pēc servitūtu tiesībām zemnieki muižas mežus varēja izmantot ganībām un siena pļaušanai, lasīt zarus, ogas, sēnes, arī ganīt savus lopus muižas laukos pēc ražas novākšanas, bet muižnieks to neatzina, zemniekus apvainoja koku patvarīgā ciršanā un citos grēkos. Viņi brauca pēc padoma pie P. Migliniķa, kurš tiem arī izskaidroja visu. Barons viņu apvainoja ļaunā musināšanā un panāca atļaušanu no darba. Pirmajā prāvā ap 1880. gadu zemnieki zaudēja, viņiem bija jāmaksā liela soda nauda. Tomēr nemieri turpinājās, muižā izcēlās ugunsgrēks, P. Migliniķi apvainoja dedzināšanā, apcietināja, ziemas laikā dzina piesietu pie ilksus uz 40 kilometrus attālo Ludzu, kur cietumā pavadīja 11 mēnešus. Māte lūgusi apzēlot, bet barons viņu notricis ar zirgu, un drīz mirusi. Bet zemnieku nemieri nerimās, viņi muižā rīkoja sabotāžas, kādā naktī lopus viņi sadzinuši spirta brūža baseinā...

Pāmācīs no cietuma un jau slimis

ar tuberkulozi, P. Migliniķis savācis daudz materiālu par Rozenšilda — Paulina nelietībām un 1882. gadā tiesas prāvā pret to vinnēja, Barons tika atstādīnāts no Ludzas muižniecības priekšnieka amata un degradēts. P. Migliniķis mira 1883. gada 1. martā (pēc vecā stila 17. februārī), sacīdams, ka taisnība sasniegta. Aukstā ziemas dienā guldīts Desetnieku kapos. Pavadīja liels pulks zemnieku, kuri pie sava vadoņa kapa stāvējuši līdz kamēr satumsusi nakts. P. Migliniķis dzejā mācījies no krievu klasiķiem, viņa māsas martas dēls F. Kempis liecina, ka bijis pārtulkojis daudzus A. Puškina un M. Lermontova dzejoļus. Viņa dziesmas tomēr tautā izplatījās, pārkāstītas latīņu burtiem, tās labprāt mācījušies no galvas un dziedājuši. Viņš pats bijis liela auguma, spēcīgs, labprāt piedalījies siena pļaušanā un mēslu talkās. Aculiecinieks K. Mugins stāsta: "Tod veromēs, atleigoj lels kai kolns. Ejūt ustobā tik vin pīsalic, lai aiz kosika naizamastu golva, bet capure nūkreit siņcēs".

Ne tikai talkās, bet arī citos zemnieku saietos radās viņa dziesmas. Viņš dalījās dzīves pieredzē, stāstīja par muižnieku dzīvi, to, ko mācīja zemniekiem, ielika arī vārsnās. P. Migliniķa dzeja ir Latgales rīta ausmas dziesma:

"Zalta tejam nesaklonit,
Cyta laimei naskuudit;
Pret vareigm šo pasauja
Nalauzi capuru!

Lepneigm jysu kušēk' rodit,
Dūdit rūku nabogim;
Na brovi durit natsaisneiba,
Bet tāišņi pošā acil!"

Un arī pret netaisnību jacinās visiem kopā, kas skan refrēnā visu viņa dziesmu pantiem —

"Ej, ej, nabadojot,
Porzveivosim vusi,
Ar osorom, bādom sovom
Nepaleidzēt mums!"

Nu Pēterī Migliniķa mantojuma
Maņ pateik byut kūpā ar broim un mosom,
Maņ pateik lit svīdru un asni ar jīm!
Maņ pateik, ka uzvaru myžam gyun lobais,
Ka jaunais izgatē kai tymsa nakts.
Maņ pateik tos bādas, kū cīs broil un mosos,
Jo bādu un nelaimu tauta mes asim!

Bet reizi par vyusom mums laime byus!
Mes byusim tod kungi un valdeisim poš!
Ar taisneibu ceļsimēs augšā
Un zemeiti valdeisim sov!

SUVERENS SAVĀ NOZARĒ

1968. gada 21.

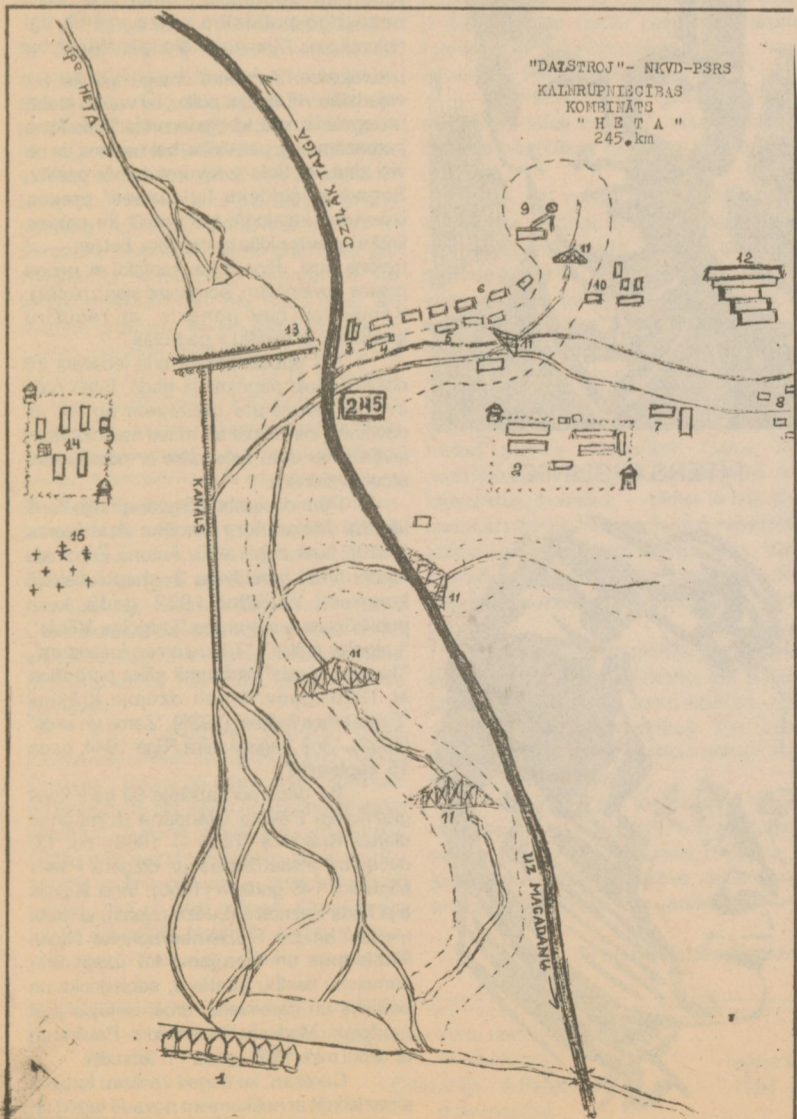
novembrī mira izcilais gleznotājs Pāvils Glaudāns. Viņš bija dzimis 1915. gada 10. decembrī Krāslavā, kur tēvs strādāja par frizieri. Gādīgais tēvs nomira agrā bērnībā un Pāvuliņam vajadzēja dzīvot gan bērnu patversmēs, gan ganu gaitās izbaudīt dzīves grūtības. Tālākais dzīves ceļš veidojās kā daudziem trūcīgiem Latgales studentiem — cīņa par eksistenci, laujanās uz priekšu un uz augšu. No 1940. līdz 1944. gadam studēja Latvijas mākslas akadēmijā, beidza V. Purviša vadīto ainavu glezniecības nodaļu un ieguva mākslinieka gleznotāja grādu, viņa diplomdarbs saucās "Atkusnis". Stāsta, ka jau pirmajā iepazīšanās reizē VPurvišs sacījis: "Tu, puis protī ne tikai labi zīmēt, bet arī visu redzēt pats savām acīm!" Tāda redzēšana nepieciešama katram māksliniekam, bet P. Glaudāns bija liels mākslinieks ar savu īpatnējo skatienu un brīnum harmonisku pasaules uzlīvi, apbrīnojams dzīves, dabas un cilvēku interpretētājs. Maz kas pieejams no viņa ainavām, bet labi paraugi ir portretējumi. Kā portretists P. Glaudāns bija vienreizēja parādība ar izcilu suverenitāti savā nozarē. Raksturīgi, ka nav ķēries pie politiskiem portretiem, bet pirmām kārtām, varbūt arī vienīgi, gleznojis tautas darbiniekus un kultūras personības. Piemēram, gleznotāji K. Miesnieku, skulptoru E. Švalbi, operdziedātāju M. Brehmani — Štengeli, aktieri A. Abeli, komponistus A. Skulti, L. Garuti, A. Žilinski, diriģentu Lūgneri un citus. No Latgales ļaudīm šajā galerijā ir F. Kempis, A. Jūrdžs, B. Spūlis, A. Varslavāns, S. Seļs, S. Putāns, keramiķi A. Povulāns, P. Vilcāns, brāļi Riuci

un citi. Katrā gleznojama personā pamanījies ko raksturīgu, īpatnēju un būtisku, ar to šie darbi ir ne vien mākslinieciski vērtīgi, bet arī kā attiecīgu personu raksturojums. Anavās P. Glaudāns balstās uz V. Purviša tradīcijām, bet tās tomēr pārveidotas viņa paša īpašajā gaumē un personīgajā skatījumā. Sirdij tuvākas bijušas dzimtenes ainavas ar skaistām birztaļām, ziliem ezeriem un kautrīgi saplukušām zemnieku sētām. Vasaras bijušas visražīgākais posms darbam dabā, ceļojis pa Latgali un ciemojies jūrmalā pie zvejniekiem, pilsētu jaunceltņos — visur daudz redzējis un to pārveidojis krāsās uz audekla. Izstādēs piedalās no 1943. gada, personālās rīkojis no 1944. gada, kad "Zintas" salonā Rīgā bija pirmā no tām. Pēc tam notikušas daudzas vietās, vairākas arī Krievijā — Ļeņingradā un citur. Liktenis pielika punktu daudz agrāk, nekā viņš un tautieši vēlējas — mira nepilnu 53 gadu vecumā.

M.B

Attēlos: P. Glaudāns pie B. Spūļa portreta, kopā ar Bronīslavu Spūli pie A. Jūrdža portreta.

NO RĪTUPES LĪDZ KOLIMAI

A. P. P. Četrus kilometrus pirms "Hetas kombināta" centra, Magadanā trases kreisajā pusē pie ezera, kas radies, upi aizsprostojot, bija rūdas bagātināšanas fabrika "Melnā upe".

18. turpinājums
Mūsu politizācijas programma kā atsevišķa tēma bija patriotisma jūtu audzināšana. Nodarības sākās ar dokumentālo, tā mēs tolaik domājām, filmu skatīšanu. Tām sekoja dziļa ideoloģiska analīze. Filmas kadri, avižu izgriezumi, nez' kur radušās vēstules it kā no gūstā kriušajiem, atstāja spēcīgu iespaidu. Piekusa vai aizmirsās GULAGĀ pašu pārdzīvotais. Mūs aicināja, mūs mudināja, pārliecināja, lai "izpērkot savu grēku" ar pēc iespējas vairāk iznīcinātu fašistu. Katram vismaz viens ienaidnieka karavīrs jānošauj. Grēks dzimtenes priekšā skatīties izpērkts, ja tikšot ievainots. Par smago ievainojumu vai kontūziju tika solīta medaļa "Par drošsirdību". Nāves gadījumā — apbedīšana pēc kara laika likumiem, pateicības raksta nosūtīšana piederīgajiem. Pabalsts un solīda pensija vecākiem vecuma dienās. Tas viss tika pasniegts tik smalki, ka diez vai kāds nojauta, kas tad īstenībā mūs sagaida.

Šādās izjūtās es ne ar vienu netiku dalījies, taču biju pārliecināts un apņēmības pilns darīt visu, ja arī būtu jāaldod dzīvība, lai kādam no tā būtu kāds labums. Varbūt tas tagad izklausās pārāk gudri, pacilāti vai arī naivi, taču toreiz tas tiešām tā bija. uz to mācīja un to bijām pamatīgi ielāgojuši.

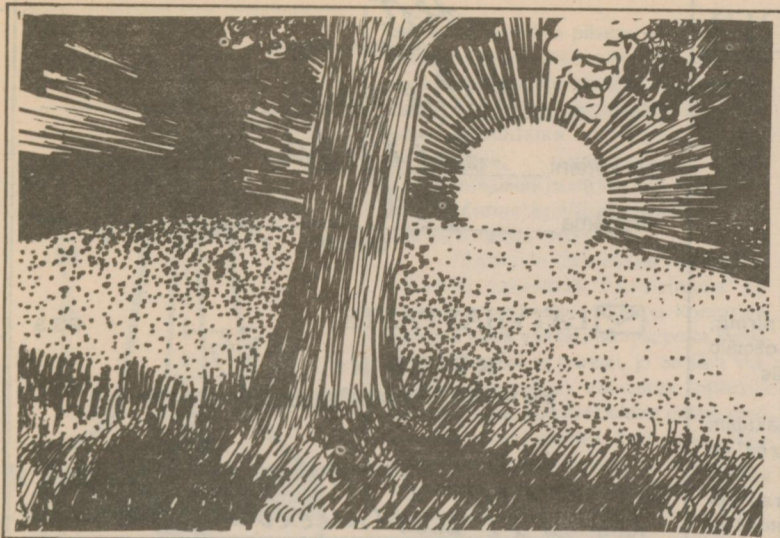
Gandrīz vārds vārdā vēl tagad atceros 1942. gada 28. jūlijā izdotās pavēles Nr. 227 "Ne soļatpakaļ" saturu: "... bez izmeklēšanas un tiesas nošaut dezertierus, panikas cēlājus, baumu izplatītājus, spieģus, diversantus, sabotierus, mazdūšīgos un glēvos... kā frontē, tā aiz mugurē..." Jā! arī par bailēm, par varonības trūkumu paredzēts nāvessods. Smags bija stāvoklis, nežēlīga pavēle. Šāva bez sevišķas vajadzības. Stāļingradas epopejas dienās vien, tur nošāva 13.000 mazdūšīgo...

PALIEC SVEIKA, HETA!

Četrus kilometrus pirms "Hetas kombināta" centra, Magadanā trases kreisajā pusē pie ezera, kas radies, upi aizsprostojot, bija rūdas bagātināšanas fabrika "Melnā upe". Cieto klints masu drupina, maļ nu skalo, līdz iegūst vajadzīgās kondīcijas 40-50 procentu koncentrātu, tad attiecīgi iepako un sūta tālākai apstrādei. Šāda rūdas bagātināšanas fabrika bija upes krastā un to savā shēmā apzīmēju ar ciparu 1. No šejienes līdz 254. kilometram trases četrus kilometru garumā piespiedusies augstu, kailu sopku kaskādei, bet tūlīt aiz zīmes 425 ceļa atzarojums nogriezās uz Hetas ciematu un tālāk lēģeri "1", ko apzīmēju ar ciparu 2. Aiz ceļa pa kreisi bija noliktavas 3, blakus ēdnīca inženieru personālam — 4, aiz tās cieši pie ceļa — elektrostacija 5, bet tālāk kalna nogāzē — brīvīguma strādnieku ciemats 6, pa labi — zona, aiz tās — maizes ceptuve 7 un sardzes kazamas, nedaudz tālāk ģeologu ciematā 8. Ciematu šķērsoja neliels strauts, kas ātri pazuda zem zaļu sūnu paklāja, pa kreisi pie sopkas bija šahtas apkalpes būves 9, pa labi no strauta — mehāniskās darbnīcas, garāžas, kokapstrādes cehs 10, pāri strautam — melālu ieguves inženierbūve butāra -11. Aiz mehāniskajām darbnīcām tālāk atradās neliels rūdas bagātināšanas cehs 12, terasveidīgi izvietots sopkas nogāzē, te bija maz ūdens, tāpēc bija divas ložu pildītas dzimavas un trīs skalošanas galdī. Pie 245. ceļa zīmes no trases pa kreisi sākās dambis, te Hetas atleku ūdeņi saplūda vienā strautmē un nonāca 1941.-42. gadā raktajā kanālā. Šī dambja galā aiz dzelondrāšu aizzogojuma atradās otrais atsevišķais lēģeru punkts 14, tam blakus, jau aiz zonas — mirušo apbedīšanas vieta 15, masu kapi, kuros guldīti 2000-2400 ieslodzītie. Lai katrs, kam te gadās būt, noliec galvu, apstājas — te GULAGU mocekļi beidza savu dzīvi! Ar raustīto līniju apzīmēju cēlmetālu iegulu un raktuvju iespējamo teritoriju.

TAS SLĒPJ SVĒTU PIL(E)S VĀRDU DZILĀS SIRŽU RĒTIŅĀS. JA KAS VĀRDU UZMINĒTU, AUGŠĀ CELTOS VECĀ PILS!
TAUTAS DĒLI UZMINĒJA SEN AIZMIRSTU DĀRGUMU, GAISMU SAUCA, AUGŠĀM CĒLĀS GAISMAS PILS!

Auseklis

"Latviešu tautas vienotība balstāma uz Latvijas novadu atšķirībām, savstarpēji izprotot, ka Kurzeme ir mūsu stiprais balsts, Vidzeme — prāts, Latgale — sirdsapziņa."

/"Ziemassvētku tēzes"/

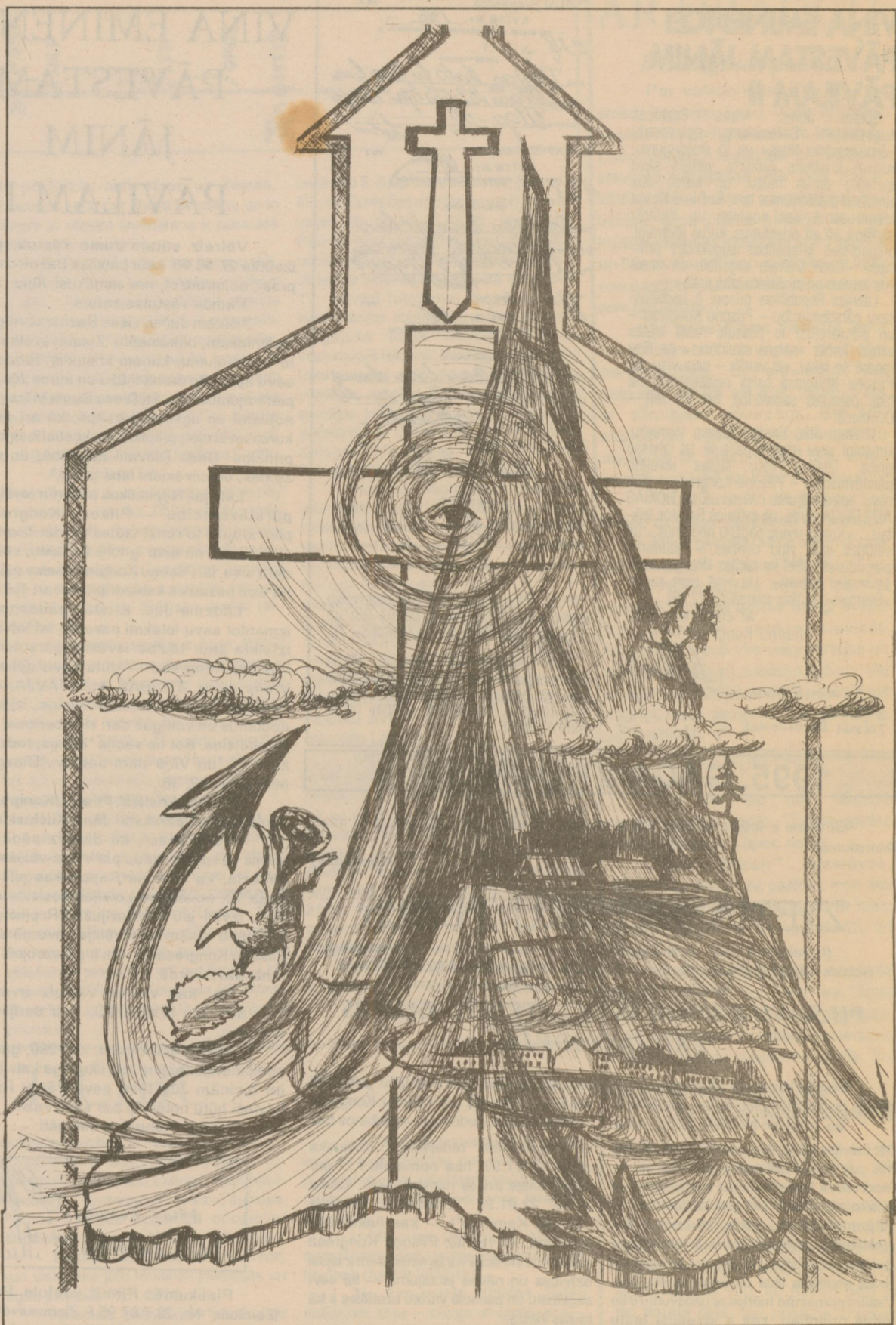
Tāds nosacīti izskatās mūsu STIKLAKALNS. Tas stāvēs savā varenībā tikai tad, ja mūsu novadi precīzi izpildīs funkcijas, kas tiem dotas no Dieva ņītat, izveidojušās vēsturiski. Kurzemes /arī Zemgales un, iespējams, Sēlijas/ uzdevums ir turētis pie mūsu mīļās zemes visiem saviem spēkiem, turēt kalna kreiso atradzi stablīā stāvoklī un līdz ar to noturot visu Stikla kalnu. Ir jāuzmana, lai kreisā /kā saprotat, īstenībā tā ir ideja/ būtu tieši tādā augstumā, ka aiztur it kā maigos, bet patiesībā reti viltīgos un mums bīstamos rietumu vējus. Tajā pašā laikā mākoņi lai tiek pāri, nesdami veldzi mūsu rozei /papardes ziedam/, ko, iespējams, varētu saukt arī par princesīti, kas īstenībā ir Ceļš no Rīgas līdz īkšķīlei, kur vienmēr izšķīrušies, arī tagad izšķīrsies mūau likteņi. Latgaļu uzdevums ir kopt Stikla kalna labo atradzi. Tai jābūt augsti jo augsti, lai neviena austrumu vēja stindzinošā dvesma netiek pāri. Vienlaicīgi Latgalei ir jābūt nomodā, vai mes kopumā ieturam ceļu uz Dievu ņītat, diendienā meklēt ceļu uz Dievu. Vidzemei jābūt tieši tādos garīgos augstumos, lai izprastu Latgali un pārredzētu Kurzemi. Tās uzdevums ir saturēt kopā Stikla kalna rietumu un austrumu atradzes, bet pats galvenais: Kurzemē maļ mūsu likteņdzirnas: Kurzemieki ir tajās melderī, tostarp latgaļi kalpo Dieva dzimavās. Tāpēc Vidzemei ik sekundi ir jāuzmana, lai šie dižie dzirnakmeņi savā starpā nesadzīrksteļotu... Vidzeme akumulē mūsu prātu enerģiju no visiem novadiņiem un izdara atziņas. Tālāk tās jāizlaiž caur Dieva dzimavām, saskaņojot to atbilstību Dieva likumiem. Tālāk šī ideja /idejas/ nododamas Kurzemei izpildei. Nupat minēto ievērojot, varam būt droši — mīli mūsu dienīškai maizei būs no smalkākā, vissmalkākā maluma... Kā būsiet

ievērojuši, — atliek ignorēt vēsturiski noteikto kārtību, ielekt Dievam acis, kā mūsu maize ir ar pelavām... Par to, kā un no kuras puses ir jāpaceļas Stikla kalnā, citurēiz.

Tas slēpj svētu pil(e)s vārdu dziļās siržu rētiņās. Ja kas vārdu uzminētu, augšā celtos vecā pils' Tautas dēli uzminēja sen aizmirstu dārgumu; Gaismu sauca, gaisma ausa, augšām ceļas GAISMAS PILS'

/Auseklis/

Kurš gan no mums nav jūsmojis par "Gaismas pili" — gan pats dziedot, gan citus klausoties! Bet vai kāds ir piedomājis pie dziesmā teikto vārdu apslēptās jēgas? Jaunlatvieši Ausekļa personā jau pirms vairāk kā simts gadiem mums pateikuši priekšā — Gaismas pils — mūsu BRĪVĪBA, par ko tauta sapņojusi un upurus nesusi kopš 13. gadsimten, atgūstama ar VĀRDIEM, sauktim pēc GAISMAS. Tie vārdi ir sekojoši: PILSOŅU KONGRESS IR POLITISKAIS CENTRS! Sauciens pēc gaismas: sabiedriskās domas iespaidā panākt atbildi no Pāvesta pēc būtības. Latvieši! Tuvojās 1996. gada 16. janvāris. Pirms trim gadiem mūsu ievēlētais Pilsoņu Kongress, 1918. gada 18. Novembra Latvijas tiesiskais mantinieks, nostāvēja par mūsu tautu un neatdeva savu teikšanu okupācijas režīma mantiniecei Augstākajai Padomei 5. Saeimas vēlēšanu rīkošanai /skat. Ziemassvētku tēzes/. Toreiz Pilsoņu Kongresa personā mums bija simtprocentīgas iespējas realizēt savas vēlmes, no kā tagad palicis pāri tikai puteklītis. Tāpēc, ja ir vēl kādi rīcības spējīgi vīri un sievas, tad jādara sekojošais: ABĀM VESTULEM PĀVESTAM IR JĀIESKANAS SABIEDRĪBA, PANĀKOT ATBILDI PĒC BŪTĪBAS.

KURZEME * ZEMGALE * VIDZEME * SĒLIJA * LATGALE

CERĪBA JOPROJĀM DZĪVA

Brāļi Latvieši! Rakstu šis rindas ar lielām bažām, jo laika limits mūsu brīvības atgūšanai nepiedodami bīstami pietuvojies "nullei" un ar jaunām viltus saeimas vēlēšanām izzudis neatgriezeniski. Kopš vēl pastāv Latvijas Republikas pilsoņu vēlētais Pilsoņu kongress, tikmēr mums pastāv iespēja būt noteicējiem par savu valsti un tās teorētiskais pamatojums "Ziemassvētku tēzes" parādījās laikrakstā

"Pavalstnieks" 1993. gada 12. janvārī ("Zemturis" — 1995. gada 5. janvārī). Kad pilsoņu kongresa delegāti 12. sesijā 1993. gada 16. janvārī tēzes pat nepamanīja, es sākumā to uztvēru kā joku, jo Pilsoņu kongress sevi saglabāja pretēji mūsu ziemeļu kaimiņiem. Bet no joku sen vairs kā nav. Vēlreiz par lietas būtību. Lai atgūtu savu valstiskumu, mums atmodas pirmsākumos tika uzdots atrisināt

elementāru uzdevumu: 2-1=? Tiesi šī vienkāršība ir samulsinājusi cilvēkus, jo katrs bēns pateiks atbildi "1". Praktiski tas tomēr izrādījās sarežģītāk, jo "2" bija divas IĒ-VE-LE-TAS parstāvniecības, — tad kuru nu paturēsi, un kuru aizmetīsi prom? Augstākā Padome — nelikumīga, jo tās vēlēšanās piedalījās arī nepilsoņi, Pilsoņu Kongress — LIKUMĪGS!!! — vēlēšanās piedalījās Latvijas Republikas pilsoņi. Tad,

lūk, latviešiem Pilsoņu Kongress bija un vēl aizvien ir vārti sava mērķa sasniegšanai — 1918. gada 18. novembrī proklamēts. Latvijas Republikas atjaunošanai. Mūsu nelabvēļiem Pilsoņu kongress bija vajadzīgs (un tikai), lai legalizētu Augstāko Padomi, un te tad tautai liktenīgais datums 1993. gada 16. janvāris (kopā sanāk Pilsoņu kongresa 12. sesija) — varai vajag, lai Pilsoņu kongress nobalso par iespējamo LR pilsoņu piedalīšanos viltussaeimas vēlēšanās, bet Pilsoņu kongresa delegātu pilsoniskā daļa balsojumu nepieļauj (te tad arī atbilde, kāpēc 17.01.93. naktī materiālus par 12. sesijas gaitu kādiem slepeni vajadzēja nomainīt jau sagatavotajā laikraksta "Pavalstnieks" numurā bez redaktora J.Kučinska ziņas). Secinājums pats no sevis: kopš 16.01.93. pašreizējām varas struktūrām nav juridiska pamata, un tās ir pilnībā atbildīgas par šeit notiekošo. Es pats kopš dramatiskā 16.01.93. esmu ilgi un pacietīgi meklējis atbildi — kāpēc cilvēki brēc pēc brīvības, bet kad es patriotu patriotiem piedāvāju "Ziemassvētku tēzes", tie nīgrī griežas

prom, līdz šopavas ar atradu shēmu (pieturas punkts filozofiski uzrakstītajām tēzēm — sk. "Zemturis" Nr. 18 no 02.06.95. "Meklēju domubiedrus"), pēc kuras kopš seniem laikiem tiek pārvaldīta Pasaule, un kurai, man pašam par lielu pārsteigumu, ir baznīcas pretskats. Tātad diendienā mūsu acu priekšā ir TAS, ko izprotot, var sākt domāt par lielu Politiku. Shēmu kopumā sauc "TICĪBA" — no šejienes cilvēku alošanos, tiklīdz piemin vārdu ticība, tā tiek domāta baznīca un līdz ar to kaut kas nesaprotams. Viss tomēr ir vienkārši — baznīca kopš savas pastāvēšanas sākumiem izmanto fizikas likumus, nosaucot tos par Dieva likumiem, un pasaules politīki darbojas to robežās. Pāvesta uzdevums savukārt ir sekot, lai tie (likumi) tiktu ievēroti — tāpēc Pilsoņu kongresa delegātu parakstītā vestule (sk. "Zemturis" Nr. 23 no 07.07.95) adresēta Pāvestam. Ar to manis sarakstītās "Ziemassvētku tēzes", kuras sauktas sarežģītas un nesaprotamas, "novestas" līdz vienīgai tehniskai darbībai — pilsoniskās domas spiediena rezultātā panākt no viņa atbildi pēc būtības.

PIRMĀ VĒSTULE PĀVESTAM

VINA EMINENCEI PĀVESTAM JĀNIM PĀVILAM II

Sūtam Jums, visas Baznīcas Augstākajam Svētniekam, dokumentu "Ziemassvētku tēzes" un to skaidrojumu, kuriem kristietis Teodors vēltījis savu apzināto darba mūžu, un kuros Jūs atradīsiet pierādījumus tam, ka Dieva likumi Māras zemē tiek nopietni un ilgstoši pārkāpti, kā arī orientierus, kurus ievērojot, piepildīsies kristietības augstākais princips: "Gods Dievam augstībā, un miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts."

Latvijas Republikas pilsoņi ir ievēlājuši savu pārstāvniecību - Pilsoņu Kongresu - un pilnvarojuši to pasaulē runāt tautas vārdā. Tomēr "sātana struktūras" ne tikai ignorē šo faktu, vēl vairāk - dara visu, lai Pilsoņu Kongresa balss neieskanētos ne tikai pasaules sabiedrībā, bet arī šeit - Dzimtenē.

Lūdzam Jūs, Kristus patieso vietnieku, izmantot savu ietekmi pasaulē, lai latviešu griba, izteikta caur tautas ievēlētu pārstāvniecību - Pilsoņu Kongresu - gūtu savu apliecinājumu. Viens Jūs, TICĪBAS AIZSTĀVJA vārds, un svētajos Rakstos teiktais... "Kungs izjauc pagānu nodomus... un vēltīgas dara viņu cerības..." acumirkli piepildīsies. Bet tie sacīja: "Kungs, redzi, še ir divi zobeni". Un viņš tiem sacīja: "Diezgan!" (Lūkas evaņģēlijs 22.38)

Ar cieņu kristieši, Pilsoņu Kongresa delegāti

Fransis Kučinskis, Jānis Kučinskis, Jānis Kučinskis

LATVIJAS PASTS KVĪTS Nr. 136

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

LATVIJAS PASTS KVĪTS Nr. 137

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

LATVIJAS PASTS KVĪTS Nr. 138

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

LATVIJAS PASTS KVĪTS Nr. 139

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

P. S. Klāt pievienojam "Ziemassvētku tēzes" ("Zemturis" Nr. 2 05 01 95) un "Meklāju domubiedrus" ("Zemturis" Nr. 18 02 06 95).

Sādi sūtījumi vēl nogādāti Rīgas Metropolijas kūrīnā, Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas komitejai, Aglonas baznīcas draudzei, laikrakstam "Diena" un uz citām adresēm.

OTRĀ VĒSTULE PĀVESTAM

VINA EMINENCEI PĀVESTAM JĀNIM PĀVILAM II

Vēlreiz sūtam Jums vēstuli, jo pirmā, izsūtīta 27.06.95. caur Latvijas Baznīcu un oficiālo presi, acīmredzot, nav nonākusi Jūsu rokās.

Pirmās vēstules saturs:

"Sūtam Jums, visas Baznīcas Augstākajam Svētniekam, dokumentu "Ziemassvētku tēzes" un to skaidrojumu, kuriem kristietis Teodors vēltījis savu apzināto darba mūžu, un kuros Jūs atradīsiet pierādījumus tam, ka Dieva likumi Māras zemē tiek nopietni un ilgstoši pārkāpti, kā arī orientierus, kurus ievērojot, piepildīsies kristietības augstākais princips: "Gods Dievam augstībā, un miers virs zemes, un cilvēkiem labs prāts."

Latvijas Republikas pilsoņi ir ievēlājuši savu pārstāvniecību - Pilsoņu Kongresu - un pilnvarojuši to runāt tautas vārdā. Tomēr "sātana struktūras" ne tikai ignorē šo faktu, vēl vairāk - dara visu, lai Pilsoņu Kongresa balss neieskanētos ne tikai pasaules sabiedrībā, bet arī šeit Dzimtenē.

Lūdzma Jūs, Kristus patieso vietnieku, izmantot savu ietekmi pasaulē, lai latviešu griba, izteikta caur tautas ievēlētu pārstāvniecību - Pilsoņu Kongresu - gūtu savu apliecinājumu. Viens Jūs, TICĪBAS AIZSTĀVJA, vārds, un Svētajos Rakstos teiktais "Kungs, izjauc pagānu nodomus un vēltīgas dari viņu cerības", acumirkli piepildīsies. Bet tie sacīja "Kungs, redzi, še ir divi zobeni", un Viņš tiem sacīja: "Diezgan/Lūkas evaņģēlijs 22, 38/.

Ar cieņu kristieši, Pilsoņu Kongresa delegāti Jānis Kļaviņš/paraksts/ Jānis Kučinskis/paraksts/ "Vēlēšanas", ko divreiz pēdējos gados mums uzspieda, sauc par viltus-vēlēšanām aiz tā iemesla, ka Latvijas Republikas pilsoņi, 1918. gada 18. novembra Latvijas tiesiskie mantinieki, savu izvēli jau ir izdarījuši. LR pilsoņi gāja pie vēlēšanu urnām un ievēlēja savu pārstāvniecību Pilsoņu Kongresam - un ir pilnvarojuši to Pasaulē runāt savā vārdā.

Tie, kas vēl un vēlreiz ir mēģinājuši "pārvēlēt" jau IVELETO, to ir darījuši uz savu atbildību. Vēlreiz apliecinām, ka 1990. gada 4. maijā nodibinātais režīms nav likumīga Latvijas valdība, un aicinām Jūs teikt savu vārdu Pasaulē, lai latvieši būtu noteicīgi par savu valsti. Pilsoņu Kongresa delegāti:

Fransis Kučinskis, Jānis Kučinskis, Jānis Kučinskis

Pielikumā: Pirmā vēstule Pāvestam/I-s "Zemturis" Nr. 23.7.07.95./ Ziemassvētku tēzes I-s "Zemturis" Nr.2.5.01.95/ LR pilsoņu pieprasījums par pirmās vēstules Pāvestam likteni. Pirmās vēstules Pāvestam otrā parakstītāja protests par viņa vārda ielikšanu viltussaeimas vēlēšanu sarakstos "Kandidāts pret paša gribu" I-s "Pavalstnieks" Nr.33/250/ 25.08.-01.09.95./ Konservatīvās partijas paziņojums I-s "Pavalstnieks" Nr. 43.03.11.-10.11. Latvijas Komitejas paziņojums.

1995. GADA 8. NOVEMBRIS

Latviju. Ja ievēro pirmo orientieri, tad tilts ir mūsu. Ja seko sākumā minētajiem viltus orientieriem, tad latviešiem tiek ierādīta vieta patiltē. (Tilts starp "rietumiem" un "austrumiem").

3. Latviešu tautas vienotība balstāma uz Latvijas novadu atšķirībām, savstarpēj izprotot, ka Kurzeme ir mūsu stiprais balsts, Vidzeme - prāts, Latgale - sirdsapziņa.

Tautas saimniecība kārtojama ar vadmotīvu, ka valsts ir atbildīga par saviem pilsoņiem, un balstoties uz šādiem principiem:

1. Likumdevējs ir atbildīgs par pieņemto likumdošanas aktu atbilstību latviešu tautas interesēm.

2. Izpildvara darbojas kā organizējošs centrs un ir atbildīga par sava darba rezultātiem.

3. Atjaunotne sākama ar izglītības sakārtošanu, nosakot par skolas darba mērķi latviešiem izsenis zināmās vērtības - Dievs, daba un darbs, palīdzot visai sabiedrībai atrast ceļu uz savām saknēm.

Gadu desmitiem esam šķēlīti: mājās

LATVIJAS PASTS PS.3

KVĪTS Nr. 140

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 485

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 486

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 487

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

Latvijas Pasts KVĪTS Nr. 580

par ierakst. vēstules/bandroles pieņemšanu

1995. GADA 27. JŪNIJS

"Šī zeme ir mūsu un citas mums nebūs... Būsim modri. Neaizmigsim savā liktenstundā". (Gundegze)

ZIEMASSVĒTKU TĒZES

(Uzrakstītas 1992. gada Ziemassvētkos un caur laikrakstu "Pavalstnieks" iedotas rokās LR Pilsoņu Kongresa 12. sesijas delegātiem 16.03.93.). (Vēlreiz rakstītas 1994. gada Ziemassvētkos).

PILSONU KONGRESS IR LATVIEŠU TAUTAS BRĪVĪBAS IDEJA.

Pilsoņu Kongress kā organizācija ir tiesīgs pieņemt lēmumu tautas aizstāvībai. Ies, pavisam ies laiks sprīdis palicis līdz Latvijas vēlēšanai paverdzināšanai. Tie, kas par savu darbības mērķi uzskata - "nodrošināt latviešu tautas izdzīvošanu un tālāko attīstību", bet par uzdevumu - "atjaunot 1918. gada 18. novembrī proklamēto Latvijas Republiku", pēc būtības iestājas par valstisku veidojumu, kur latviešu tautai atvēlētas tikai eksistences tiesības. Vietām apmainītie mērķis ar uzdevumu ir tie viltus orientieri, kas ir ievēduši tautu strupceļā. Tas ir iemesls, kāpēc nespēj apvienoties nacionālpatriotiskie spēki.

Otrs iemesls ir Pilsoņu Kongresa un tā pilnvarotās Latvijas Komitejas nevēlēšanās atzīt sevi par politisku centru. Esošās partijas un kustības mākslīgi tiek dalītas "kreisajās" un "labējās". Neizprotamajā partijū un kustību jūktī visi meklē kādu mistisku centru. "Centrs" nav vis iedomāts punkts, bet tā kustība, kas visbūtiskāk pauž laikmeta prasību. Mūsu gadījumā tā ir latviešu tautas pašnoteikšanās tiesības. Par tām ir iestāties Pilsoņu Kongress, un kopš savas pastāvēšanas sākuma tas ir turējies politisku centru.

Gandrīz visas kustības un partijas atrodas kreisajā spārnā. Labais spārns ir tikpat kā tukšs, kas nosaka ne tik daudz to, ka nav konfrontācijas, cik to, ka nav kas reāli aizstāv latviešu intereses. Vadošās kustības ir veidojušas mākslīgu opozīciju, lai izstumtu Pilsoņu Kongresu no "Centra". AR TO PAŠU BRĪDĪ, KAD PILSONU KONGRESS PAZIŅOS PAR IESPĒJAMU LATVIJAS PILSONU PIEDALĪŠANOS VILTUS SAEIMAS VĒLĒŠANĀS, TAS POLITISKO CENTRU BŪS LABPRĀTĪGI ATSTĀJIS.

18. Novembra Latvijā būs kritiski, vēleizējās okupācijas loks noslēdzies. Sistēma, mūsu aspiedēja, veiksmīgi būs transformējusies jaunā veidolā. Nacionālā atbrīvošanās kustība nenotiks - tā vienkārši nebūs iespējama.

Vai var vēl ko glābt? Vēl arvien var. LR Pilsoņu Kongresa 12. sesijā 16.01.93. delegāti pilnā sastāvā nenabaloja par LR pilsoņu piedalīšanos viltussaeimas vēlēšanās - līdz ar to Pilsoņu Kongress ir paturējis tiesības lemt notikumu gaitu. Vēl vairāk - materiāli par Pilsoņu Kongresa nepilnā sastāva divdomīgo vienošanos bez I-a "Pavalstnieks" redaktora J. Kučinska ziņas 17.01.93. tika nomainīti I./I. jau sagatavotajā avīzes numurā (skat. "Lauku avīze" 22.01.93. "Iznēmuma stāvoklis Latvijas Komitejā") - kas lieku reizi apliecina, ka vismaz Pilsoņu Kongresa balsojuma imitācija varas struktūrām ir bijusi dzīvības tikai eksistences tiesības. Vietām apmainītie mērķis ar uzdevumu ir tie viltus orientieri, kas ir ievēduši tautu strupceļā. Tas ir iemesls, kāpēc nespēj apvienoties nacionālpatriotiskie spēki.

Ar ko sākt? (Rīcība pašreizējā situācijā).

1. Katram un visiem kopā jāapzinās, ka tagad viss atkarīgs no pašiem un tikai no mums pašiem.

2. LR Pilsoņu Kongresam un tā pilnvarotajai Latvijas Komitejai ir sevi jāpasludina par Politisko Centru, vienlaicīgi iestājoties par tūlītējam latviešu tautas pašnoteikšanās tiesībām.

3. Nacionālpatriotiskajiem spēkiem un visiem godīgajiem pilsoņiem jāapvienojas ap Pilsoņu Kongresu kā latviešu tautas brīvības ideju, neļaujot Pilsoņu Kongresam kā mūsu pašu vēlētajai organizācijai atstāt Politisko Centru.

Tālākajā rīcībā jāievēro šādi orientieri (kad Pilsoņu Kongress ir izpildījis savu uzdevumu, sākas brīvvalsts celtniecība).

1. Par mērķi turēt 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas atjaunošanu. Par galveno - nepārtraukti nodrošināt latviešu tautas pašnoteikšanās tiesības.

2. Latviešu tautas interesēs iestāties par spēku līdzsvaru starp "rietumiem" un "austrumiem" teritorijā, ko saucam par

Latviju. Ja ievēro pirmo orientieri, tad tilts ir mūsu. Ja seko sākumā minētajiem viltus orientieriem, tad latviešiem tiek ierādīta vieta patiltē. (Tilts starp "rietumiem" un "austrumiem").

3. Latviešu tautas vienotība balstāma uz Latvijas novadu atšķirībām, savstarpēj izprotot, ka Kurzeme ir mūsu stiprais balsts, Vidzeme - prāts, Latgale - sirdsapziņa.

Tautas saimniecība kārtojama ar vadmotīvu, ka valsts ir atbildīga par saviem pilsoņiem, un balstoties uz šādiem principiem:

1. Likumdevējs ir atbildīgs par pieņemto likumdošanas aktu atbilstību latviešu tautas interesēm.

2. Izpildvara darbojas kā organizējošs centrs un ir atbildīga par sava darba rezultātiem.

3. Atjaunotne sākama ar izglītības sakārtošanu, nosakot par skolas darba mērķi latviešiem izsenis zināmās vērtības - Dievs, daba un darbs, palīdzot visai sabiedrībai atrast ceļu uz savām saknēm.

Gadu desmitiem esam šķēlīti: mājās

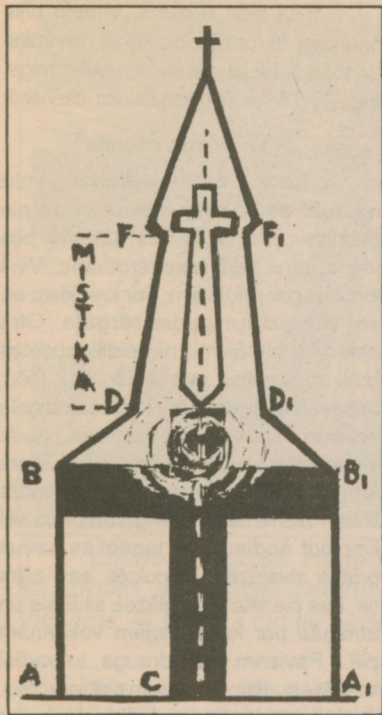
kausaus uz mūsu pusi, un UZVARA būs mūsu.

Aizejot postā 18. novembra Latvijai, mierīgi un nevienam nezināmi līdz aizies tiek cilvēki, kuriem visos laikos bijusi un ir sava pilsoniskā stāja. Atbildība par notikušo gulsies uz Pilsoņu Kongresu un tā pilnvaroto Latvijas Komiteju. Tāpēc runājiet skaidri, bez daudzajiem "D", tautai saprotamā valodā. Ja varat, tad nekavējoties ķersimies pie valsts sakārtošanas. Darba drēbes mums sen jau kā mugurā. Ja nevaram, - tad neko. Domāsim par zārkā velkamo kārtu.

Ir Ziemassvētku laiks. Kristus gaisma kā apskaidrība lai nāk pāri pasaules politiku prātiem. Divdesmitā gadsimta latviešu interešu vēleizējā nodevība kā Dieva sods nāks pār viņu vadītājiem tautām, liekot staigāt tām to moku un pazemojumu ceļu, ko pēdējā pusgadsimtā gājusi latviešu tauta.

Es TICU... kā pravietots Rakstots... un atkal godībā atnāks tiesāt dzīvus un mirušos un VIŅA valdītājs nebūs gala (Svētā Mīse).

MEKLĒJU DOMUBIEDRUS

LAIKS aiztek, un ar katru nākamo dienu palieku nožēlojamāks un pat smieklīgs. Līdzcīvēki uz mani sākuši raudzīties ar aizdomām. Kāds cieniņams vīrs teica atklāti: "Man ir skaidrs, ka esi duraks! Tomēr otru tādu pašu tev atrast neizdosies!"

Kas par lietu?
Laikraksta "Zemturis" 2. numurā (05.01.95.) ievietotas "Ziemassvētku tēzes" (ceturto reizi brīvajā presē), mana apzinātā mūža darbs, kas prasījis divdesmit gadus. Tieši tik ilgi man nācās caur sevi izsijāt vārdu palu straumes, kas pār mums gāzušās stagnācijas gados un jo sevišķi atmodas sākumā, lai izkristalizētu tos vienīgos, kurus ievērojot, mēs paši varētu veidot savu valsti — būtu noteicēji par sevi. To smalko, nesataustāmo nervu, kā mūs vērleiz grib pakļaut svešām varām, es uzvēru 1992. gada Ziemassvētkos (no tā arī nosaukums), un tas skan tā: "Ar to pašu brīdi, kad Pilsu kongress paziņos par

iespējamu Latvijas pilsoņu piedalīšanos viltussaeimas vēlēšanās, tas politisko centru būs labprātīgi atstājis. 18. novembra Latvija būs kritusi, vēlēšanās okupācijas loks noslēdzies. Sistēma, mūsu apspiedēja, veiksmīgi būs transformējusies jaunā veidolā. Nacionālā atbrīvošanas kustība nenotiks — tā vienkārši nebūs iespējama."

"Ziemassvētku tēzes" parādījās 12.01.93. laikrakstā "Pavalstnieks" kā rīcības programma. Pilsu kongresa delegāti savā vairākumā neizprata tēzes (viss, diemžēl, ir pareizi, jo es tām biju veltījis gadu gadus). Vēl vairāk. Vēlākajā laika plūdumā pārcilvēciskām pūlēm man izdevās atrast cilvēku, kurš notic, taču pagaidām nezinu nevienu, kurš izprastu. Iemeslu — man nebija pieturas punkta, uz ko balstīties savos spriedumos. Kopš aizgājušajām Lieldienām man TAS ir!

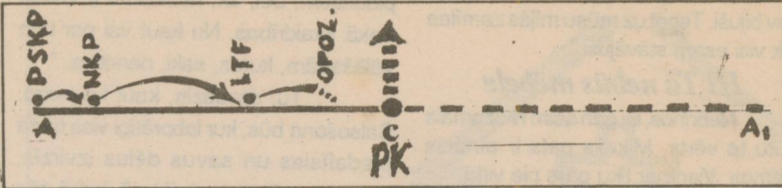
Skatīsim shēmu. Visu, ko tagad teikšu, esmu atradis pats, bez kādas papildliteratūras (tagad gan zinu, ka tas nav nekas jauns, aprakstīts pirms simtiem gadu, to zinājuši arī baznīcu projektētāji).

Visus likumus, kādi vien darbojas uz mūsu mīļās zemes, nosaka kāds kosmiskais Virslukums (Dievs). To simbolizē Krusta zīme, kuras vertikāle C jebkurā Zemeslodes punktā ir ceļš uz Dievu (laicīgā valodā — Absolūto Patiesību, politikā — Politisko centru).

Ja to attēlojam plānā, tad laukums ABB1A1 ir cilvēcisko iespēju robežas (A-A1, B-B1 robežas telpā, C — uz augšu, Laikā). Laukumā BDD1B1 likuma (likumu) robežas strauji sašaurinās, Kosmosā veidojot kādu varēnu virpuli, kurš cilvēkam, garīgi nesagatavotam domās un grib pacelties virs krusta BB1 līnijas, ir reti bīstams — var teikt ierauts šajā virpulī, ko ikdienišķā valodā sauc par psihiatrisko slimnīcu.

Laukums BDD1B1 ir pāreja uz laukumu DFF1D1, ko sauc par Mistiku (Dieva valstību). BDD1B1 ir tās apakšējā robeža, kur koncentrējas (krustojas) mūsu domas (domāšanas enerģija — biolauks apkārt Zemeslodei).

DFF1D1 laukumā, kaut kur kosmosā tālēs, risinās tie procesi, no kuriem pilnībā atkarīgas visas sabiedriskās

un politiskās aktivitātes uz Zemes. Procesus sauc par Dieva likumiem, un to stingra jo stingra ievērošana ir pasaules politiku ikdienas darbs.

Apakšējā krusta zīme turas stabili, pateicoties Zemes pievilksanas spēkam (tā teikt, krusts ir ierakts). Virs tā atrodas vēl viens, kas turas uz līdzsvara pamata. Atliek politikā, visaugstākajā no mākslām, pārkāpt Dieva likumus, kad šis krusts var iedarboties kā Damokla zobens. Vienkārši izsakoties, aplama politika tautai nes postu. Savukārt politiku valstī nosaka tas (partija, organizācija), kas kontrolē vertikāli C, proti, kurš (kuri) tur savās rokās Politisko Centru.

Atgriezīsimies atmodas pirmssākumos. Latviešu tautas vēlme pēc brīvības ir tik lela, ka TĀ tur savās rokās Politisko centru. Nomenklatūra ir bīstami novirzīta kreisajā spārnā (punkts A) un teju teju zaudēs varu. Un tad tā sper izmistīgu soli, uzsākot garu un sarežģītu ceļu, lai atgūtu kontroli par politisko centru (sk. zīmējumu).

Virzīšanās atpakaļ ir šāda: PSKP sašķēļas, izveidojas neatkarīgā kompartija (solīti pa labi). Vienlaicīgi tiek ievērota Latvijas Tautas fronte (mlzīgs solis pa labi, jo lozungi ir skaisti un tautai liekas pieņemami). Tālāk LTF veido mākslīgu pozīciju ar vēl "pareizākiem" lozungiem, un tai būtu vajadzējis izstumt Pilsu Kongresu no centra. Tas nenotika...

Pēc kāda mums nezināma scenārija minētajā kontekstā visam vajadzēja notikt tā, lai izmānītu no Latvijas Republikas pilsoņiem noteikšanu par savu likteni, pasākumu vajadzēja saskaņot ar Dieva likumiem (apmānīt Dievu). Šajā sakarībā LTF vadībā tika vēlēta Augstākā Padome (uz to brīdi nelikumīga, jo vēlēšanās piedalījās arī nepilsoņi). LNK organizēja Pilsu Kongresa vēlēšanas (likumīgas, jo piedalījās LR pilsoņi un viņu pēcnācēji).

Tālākā kombinācija: Pilsu Kongress savu teikšanu (tātad, tautas uzticības mandātu) atdod Augstākajai Padomei (tā automātiski skaitītos likumīga)

SARUNAS AR DRAUGU

I Godīgi un patiesi

Par valstsvīriem vīru sievas sniedz intervijas. Lasu. Visas apgalvo, ka viņu vīri ir godīgi un runā tā, kā domā. Lasu vērleiz. Ieskatos simpātisko sieviešu fotoattēlos. Nē. Šeit viss ir kārtībā. Katrs teiktais vārds atbilst viņu būtībai, tajos jūtama runātāja iekšējā kultūra, patiesas rūpes par savu ģimeni un līdzcīvēkiem. Viņu pārticība ne tuvu nav bagātība. Attēlos redzamais šarms nav uzspēlēts.

Arī paša dzīves pieredze saka — vīrietim no sievietes skatiena nenoslēpīties. Uz sievietēm var pajauties, viņām var ticēt. Izņemot tās ar slimīgām novirzēm. Bet tās sabiedrībā atklātībā nerādās, avižu slejās ne tik. Savu intrigu tīklu viņas vērpi šaurā lokā vai kabinetu klusumā.

Tātad viņu vīri IR godīgi. Tad kāpēc dzīvojam krāpšanā un melos?

Miklu nespēju atrisināt un dodos pie sava sirmā paziņas Miķeļa.

Noklausījis Miķelis paņēmis līdznestās avīzes un ilgi skatās par pirmajām saukto sievietes fotoattēlos. Vecā vīra vaigi sārtos un acis iedzirkstas kā palaidņa puikam. Vēl un vērleiz pārcilvēciskā drukāto papīru, viņš neapstrīdamai paziņo: "Šīm sievietēm var ticēt!"

"Ja tas ir tā, tad kāpēc viss ir ne tā?" neatlaižos

"Ne tā, ne tā!" Miķelis neapmierināts norūc. "Tavos gados pašam jāsaprot, kāpēc ne tā."

"Bet, Miķeļi!" aizstāvos, "desmitiem reižu tavi padomi man lieti derējuši — gan dzīvei, gan tā teikt, dārzam. Kāpēc lai tie nenoderētu arī citiem?"

Godavīrs padodas necerēti viegli. "Labs ir. Tu, Tedi, esi tikpat nestabils, cik tava pēckara paudze. Tomēr cienu tevi, ka ieklausies vecajos. Mūsu nelaimes apslēptas skolā. Tur

vissāpīgāk klūp tie godīgākie.

"Tad jau ar mums, Miķeļi, ir bēdīgi?"

"Bēdīgi, tu saki. Nē—nē... Nē,

draudzīņ. Mūsu laiks tikai tagad sākas. Bēdīgi ir tiem tur, kā pats rakstīji, kuriem trūkst pulvera. Domādami slazdā mūs iedzenam, paši tur iekļuvuši. Ja jau viņi stumj ekrānā vīru, ko nesen pēla un no amata cēla, tad pulveris izniekots uguņošanai.

Nobeigumu lasiet 6.lappusē

...TAD JĀBALSTĀS UZ TICĪBU

Kad būtiskais nav acīm saredzams, tad jābalstās uz ticību.

Godīgie pilsoņi, nemaz nerunājot par aktīvajiem patriotiem, nesekmīgi mēģina atrast atbildi uz jautājumu — kas tā par mistiku, ka ārēji miera apstākļos tauta ir iedzīta postā, un, šķiet, nav tāda spēka, kas varētu ko līdzēt.

Atbilde uz šo jautājumu un izeja no strupceļa tik tiešām slēpjas zināmā mistikā, prasa rūpīgu piedomāšanu, un, galvenais, TICĪBU, ka tas ir tā.

Triks, kā tiekam maldināti, ir tik elementāri vienkārši, apslēpts vārdu kombinācijā, ka līdzcīvēkiem grūti noticēt, ka tas varētu būt nopietni.

Tomēr tā ir, un pat pārnopietni. Šodienas laikmeta īpatnība —

brīvība iegūstama ne ar ieročiem, pat ne ar manifestācijām, bet ar patiesiem vārdiem. Vārdi mūs ir iedzinuši postā (atmodas darbu skaistās runas). Vārdi mūs var izvest no posta. Spēks, kas tos tiešs pateikt, ir Pilsu Kongresa lēmums nobalsojot.

Proti. Uz laika periodu, ko saucam par atmodu, tautas enerģija tika noplicināta, uzliekot tautas kustībām aplamus orientierus — dažādās variācijās veikli samainot vietām darbības mērķi, ar uzdevumu, nomaskējot to ar bezgalīgu skaistu teikumu un paļģiteikumu virteni. Kā tipiskākā ir organizācija, kas vēl tagad mēdz runāt tautas vārdā, bet savā dibināšanas kongresā sevi pieteica šādi: Darbības mērķis — nodrošināt latviešu

tautas izdzīvošanu un turpmāko attīstību... Uzdevums — atjaunot 1918. gada 18. novembrī proklamēto Latvijas Republiku. Apvienība "Tēvzemei un Brīvībai"/Latvijas Tautas Frontes mākslīgā opozīcija/dibināšanas kongress 1992.gada decembrī.

Teiktais neattiecas uz cilvēkiem, kuri vislabāko jūtu mudināti piedalījās un tagad piedalās "TB" darbā.

Aplamais orientieris ir izkalkulēts kādos kabinetos... un tomēr... vēl kādam to vajadzēja pamanīt... Lūzdu, piedomājiet pie šī vārdu sakārtojuma. Iznāk, kāds (kāda) mūsu vietā atjauno valsti, kur mums būs tikai eksistēt. Kā tas izskatās reāli, to šodien tautas absolūtais vairākums var redzēt un izjust pats.

Lai šo mērķi sasniegtu, īstenotu tā, kā mēs to gribam (tas nav vienas dienas jautājums), ar eksistences tiesībām nepieļiek, ir jābūt noteikšanas tiesībām par valsti.

Uzdevums jāformulē šādi — nodrošināt latviešu tautas pašnoteikšanās tiesības (turklāt tūlītējas).

Tie, kas meklē atbildes, lūzdu salīdziniet abas — mērķa un uzdevuma — kombinācijas. Pirmā ir viltus orientieris uz strupceļu. Otrā — orientieris uz LATVIJU.

Kam tad būtu mūs jāved pa šo, īsto ceļu? Kas ir tiesīgs pareizi un atbildīgi nospraust virzības mērķi un darbības uzdevumu?

PAR IZGLĪTĪBAS DARBA MĒRĶI

"Atjaunotne sākama ar izglītības sakārtošanu, nosakot par skolas darba mērķi latviešiem izsenis zināmās vērtības — Dievs, daba un darbs, — palīdzot visai sabiedrībai atrast ceļu uz savām saknēm."

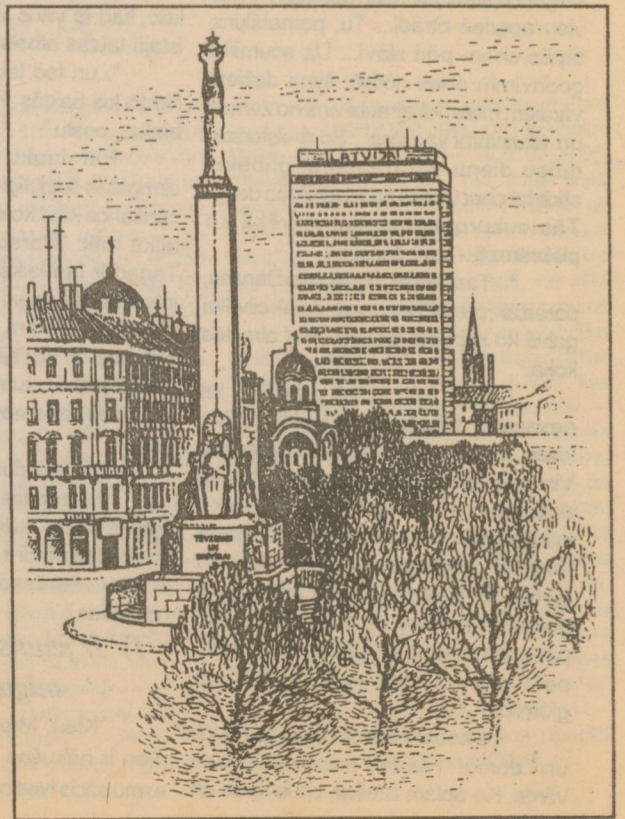
"(Ziemassvētku tēzes)"

Viss, kas noticis un notiek ar mūsu izglītību, iespējams tādēļ, ka līdz pat šim brīdim nav formulēts izglītības darba mērķis. LR izglītības likuma 4. pants skan: "Izglītības pamatuzdevums ir nodrošināt apstākļus cilvēku garīgo, fizisko un profesionālo spēju attīstībai un pilnveidei." Tieši šis formulējums pieļauj, ka izglītībā nedarbojas likums, bet tiek realizēta vara. Izglītības sistēmai nav pietures punkta, un tā ir kā kuģis bez kompasa atklātā okeānā.

Jebkurš ierēdnis, ja grib, var pagriezt izglītību sev vēlamajā virzienā, ārēji pareizi pamatot, kādas reformas nepieciešamas. Lai izklūtu no krīzes, izglītība orientējama uz mūsu tautai sen pazīstamajām vērtībām — Dievs, daba un darbs. Vienkāršoti runājot, par skolas darba mērķi jānosaka audzēkņu sagatavošana dzīvei. Uzdevums mērķa sasniegšanai — dot attiecīgo zināšanu kopumu, izkopt darbaspējas, pacietību, izturību,

fizisko rādījumu utt. Izvirzot izglītībai skaidru orientieri, skolā notiekošie procesi kļūs pārredzami, un sabiedrība pati izkristalizēs optimālo vispārējo izglītības modeli, pamatā liekot jaunās paaudzes darba tikuma veidošanu. Izglītības jēga, darba un zināšanu mijiedarbība būs katram saprotama. Radīsies iespēja visus mācību priekšmetus pakļaut vienotam orientierim, tos savstarpēji integrējot. Mācību programmas sabalansēsies dabiskā ceļā, nodro-

šinot skolēniem augstvērtīgas un noturīgas zināšanas. Viss tas kopumā savukārt ļauj mūsu bērniem bez īpašas audzināšanas apgūt to, ko saucam par tēvzemes mīlestību.

SARUNAS AR DRAUGU

Sākums 5.lappusē

Un ar petardēm... Hm... Lai cik viņi zemos, pareizi runādami, viņu laiks ir aizgājis. Paši jau arī viņi to saprot, ka par vāju bijuši lielvaru spēlē un ka nolemti — kā tādi nemākuļa cūkas kāvēji. Vai esi ievērojis, kā sākušas nervozēt viņu avīzes? Kaut vai šī...

Un dzīvi zinošais dižvīrs nevēlīgi pacilā makulatūru ar intervijām.

II Pretēji Darvinam

"Kas mums būtu jādara?" simā vīra vārdu aplaimots, esmu gatavs veikt kaut ko man vēl nezināmu.

"Kāpēc būtu? Tas jau notiekas. Skaties!" Miķelis rāda laikrakstus. "Re, kur mazais ciniņš, kas gāz vezumu. Man nepazīstamu domubiedru rakstītas bultas raidīti tieši mērķī, ko šobrīd arī vajag. Vezumam atpakaļceļa vairs nava — uz priekšu brauciens pāri savam gāzējam."

"Teikts vai rakstīts..." noploku, manīdams, ka varonādarbi man iet secen. "Ko tas viss līdž, ja darītājs grib zināt mehānismu, tā to visu īstenot."

"Ā, tu par to. Pirms gadu desmitiem tas bruņots vīrs. Pirms dažiem — barikādes. Šodien — vērtējoša doma. Ris prātu cīņa. Ar pilnu joni trako visu zemi aptverošs karš, trešais šinī gadu simtenī, nežēlīgāks par abiem iepriekšējiem, kopā ņemot, jo skar ikkatru. Caur katru sirdi iet tās tranšējas, un ģenerālistābi ir katra smadzenes. Pret visu nicošo viltus palu strauji stāv katrs pats sev patriots, un viņus vieno kopā neuzvarama ideja. No viņu rakstiem, no viņu runām caur varbūtībām un cauri Dieva dārzumjkrēslim TAS atskanēs — viens vienīgs paties vārds, kas tautu glābs kā Dāvīda trāpīgais lingojušs. Tas — šo dienu liktenīgais šāviens, kas neatkāpēs tānī gadā. To visu cilvēki sāk arvien saprast, un tāpēc viltvara staidzina šos grābsītes pēc vēlēšanu urnām."

"Noslēpuma te nav," vīrs labvēlīgs veras manī. "Brīnums tur, ka viss notiekas pēc Dieva likumiem. Ceļš uz to izzināšanu ir gana ērkšķains."

"Un kā, to tur, darīšanu, tu tik labi zini?" tincinu, negribēdams ļaut apskīties man tik tikamajam runām.

"Tas garāks stāsts, lai paliek uz citu reizi. Teikšu tikai, kur viņu varas kādreizējais varenums. Tā prasme — melus patiesībā ielikt un caur to godavīru apvārdot. Sak, tu taisns, darbīgs, ģimenes balsts. Ne tā kā tas, kurš, reku, sapņains staigā, — varbūt šobrīd viņš tevīms ko ļaunu domā. Ar savu darbu tu viņu baro, apģērb; apauj un... Tik tālu kārtībā — jo dižs ir darba darītājs. Tak viltus runas ir par saldu, un tad nāk tas, ko gudrie sauc par melu detektoru... kas visu apgriez otrādi... Tu, pamatšķira, tāpēc citiem pāri stāvi... Uz acumirklī godavīram atliek noticēt šiem dažiem vārdiem melu, kā atrauts viņš no zemes un viltusvarai vadāms... Šo meistarstīki mūsu dienu varai labprāt gribētos atkārtot caur tautas daudzcietošo daļu... Tās cukurotās valodas cilvēkā ko piebremzē... un... tas..."

"...Tas, Miķeli, iznāk pēc Darvina, pareizāk, pretēji Darvinam. Atliek cilvēka galvā ko saprotot, lai viņš atkal atrastos kokā."

"Lūk, lūk! Un plāpāji, ka nesaproti!" Miķelis tik jauneklīgi uzlec kājās, ka satrūkstos. "Labāk nepateiksi. Viņi visu taisa pretēji Darvinam. Un tu, draudzīn, esi īsts mūsu laiku inteliģences, rakstītā un runātā vārda turētājs, atspulgs. Zina, bet baidās pateikt ko pareizi. Pasaka pareizi, bet paši šaubās, netic. Un to ar vajag mūsu pāverdzinātājiem — lai cilvēki neticētu paši sev un sevi uzticētu kādam glumīkim."

"Te bauslis viens! Runā to, ko jūti un domā! Tas tad katra patiesības vārds. Ko aplam izteiksi, citi ievēros un

aizrādīs. Un skaties — kādiem līdzcīvēkiem kā zviņas no acīm prom. Un tie pārsteigti redz, ka kokā nemaz nav bijuši. Tepat uz mūsu mīļās zemītes tak visi esam stāvējuši."

III Tā nebūs mēbele

Nebrīnos, lai gan acīm redzamais būtu to vērts. Miķelis pats ir atnācis ciemos. Vienmēr tiku gājis pie viņa.

Apsēdies uz sola, viņš rūpīgs aptausta paša reiz meistarotās mēbeles. "Vēl kalpo?" kustinot meistars pārbauda senču stilā grieztā galda stiprību.

"Kalpo gan. Un kā vēl. Tikai neapdomīgi biju to ielicis pilsētas dzīvoklī un sausajā gaisā ielīsa galda virsa," rādu vainas vietu.

"Tā ir. Bez skādes laukus nevar ielikt pilsētā. Visam jābūt samērotam. Katrā lauku apvidū ir bijis viens gudrais, kāds skandālists un vēl kāds pajocīgs. Līdzās blēdīgajam kādi cienīgi papi un mammās, kas to vien zina, kā vaiga sviedros rauties un mantu raust. Bet vairums pieticīgo darba darītāju. Atliek kādu no viņiem pazudināt, un, skaties, starp cilvēkiem būs tāda pati šķirba ielīpsusi."

Vai atkal, — dodī teikšanu sīvā pretīniekam, un viņš, vislabākā prāta mudināts, dzenās tos, kas glāzītē ieskatās. Dodī varu tam, kas ar pudeli gulstas un ceļas, tas citus apdzirdīt sāks, domādams tā pasauli iekārtotu esam."

"Tad jau, Miķeli," jokoju, "ir vajadzīgs, kā šodien modē spriedelēt, kāds politiskais centrs."

"Jā gan, kā citādi. Kam tas "centrs", tam tā noteikšana. Ir jābūt spēkam, kas visu satur līdzsvarā. Tikai tad ir dzīvošana un cilvēkiem labs prāts."

"Pagaidi, Miķeli. Vai tu to no tiesas? Man viss līcīs tāda plāpāšana. Vismaz es tur nesaredzu nekā sataustāma."

"Taustāma tur tiešām nekā nav," vīrs ir pati nopietnība. "Toties ir filozofija, kas no jums šos garos gadus tik rūpīgi slēpta. Viltus vara sevis labā cenšas dabisko līdzsvaru jaukt, tautas atbalsta pamatu, ko tik gudri sauc par politisko centru, vienmēr sāņus bīdīt. Lai būtu tā, ka nīknais atturībnieks ir tas labējais, bet pārlieku glāzītes mīlotājs — kreisējais. Abi — kupla koka nīkulīgi zari. Un, lūk, ko dara viltus nesēji: varu uz laiku aizdod nīknajam. Tas nekavējoties to izmanto, lai taisītu morāli, kas līdzcīvēkiem kopumā nav pieņemama. Un tā sākas ceļš uz nemieriem."

Viltus vara tikmēr klusa, nemanāma lien uz kreiso pusi, lai juku laikos teikšana un lai atkal tikai aizdotu tam pārlieku mīlotājam... Un sākas viss no gala, kā dziesmā par ābola mizu.

"Paklau," pēc grūtas domāšanas bilstu, "ja tas ir tā, kā sāku, tad iznāk... ir laiki, kad tā viltus vara nonāk tajā... nu istajā tautas atbalsta punktā..."

"...un tad tautai pieder teikšana. No tā ļoti baidās viltus nesēji, ka taisa badus, postu."

Par lauku filozofu sauktais sirmgalvis līdzjūtīgi vēro manu izmisīgo cenšanos kaut ko izprast. Tad smaidīgs talkā nāk: "Pareizi domā, draudzīn. Tagad ir tas laiks! Tie, kam tā viena interese, jau sevi izsmēluši. Vīlkdama mūs uz savām vēlēšanām, vara glābajas un pēdējiem spēkiem cenšas priekšgalā izstumt tos, kam ir visas intereses, izņemot vienīgo — rūpi par tautu."

"Vai izdodas?" sabijies prasu.

"Neizdodas vis. Cilvēki ir apjautuši lietu dabisko kārtību, un viņu teiktie patiesības vārdi ir viltus varas gals. Pat ja tās vēlēšanas būs, tās nebūs notikušas."

IV Ir jenotsuņiem pašiem mīga jāatstāj

"Klau, Miķeli! Tās runas tomēr man ir nākušas par svētību. Pasauli esmu sācis tvert caur tavu domu prizmu,

uz lietām raudzīties caur tava skata lēnķi. Šo to jau esmu salicis pa sava prāta plauktiem, bet, ak, neskaidrā ir vairāk nekā skaidrības. Nu kaut vai par tām vēlēšanām, kuras, saki, nenotiks..."

"...Tu, draudzīn, kaut ko putro. Balsošana būs, kur labprātīgi visa tauta piedalīsies un savus dēlus izvirzīs. Laimes mātes noteiktajā laikā tās notiksies — pēc rudens darbiem un pirms veļu laika."

"Abet... bet... bet tās pirms siena laika?"

"Par to, kas nav un nebūs, ir runāt nepienākas."

Jūtu pieri norasojam. "Runājām taču..."

"Mēs, draudzīn, runājām par kaut ko citu. Par tiem, kam dzīve šķietas scenārijā, ko aust un pāraust, līdz paši tīklos sapinās. Tajos mākslīga puķe tika ievēpta ar nosaukumu "vēlēšanas", bet paši sprinģoja uz vadoni... Tak nesanāca, jo tikmēr kādi citi, kā šeit dzirdēju, caur vecā Miķeļa domu prizmu sāka pasauli sadalīt... Nu steidz tie puķi atdzīvīnāt... un savus aplamos prātņus kopā liek, kā burvju līdzekli domādami — īsi pirms divpadsmitiem savu vēlēšanu loku plašināt, lai tie, kas viltu tālāk nestu, zvērdami varētu apgalvot: "Kā lauvas mēs par tautu stāvējuši, ja nebūtu to, kas pēdējā brīdī nodevuši..." Ko nu tagad, jāsamierinās — nevis tautai, bet citiem pieder noteikšana... Tā viņiem gribētos, tak, atkal nesanāks, jo — kas domu scenārijos liek, tas ir jau zaudējis..."

"Nu, tas tā... vēl gribēju par patiesības vārdu, kas atskanēs..."

"Tas ir jau noskanējis!"

"Abet... tad kāpēc nekas tāds nav noticis?" šoreiz esmu veiklāks.

"Ir noticis!"

Vīrs siltu smaidu mani uzlūko. "Vārdi, ko gaidām, "mazajā ciniņā" kopš laika ir jau pateikti. Par ātru līdzcīvēkiem kopumā, jo, mutes bajāru mulsināti, tie smagiem soļiem iet uz atziņām un ne mazāko pāmetumu nav pelnījuši. Bet pašā laikā tiem, kas viltu pārzina. Bezgala viņi bailīgi, jo uzminēti — kā tramīgs zirgs grāvi iekšā. Tā arī šoreiz sanācis. Uz tautas pulētas idejas tie paslīdēja un sev atbildīgā brīdī kļūdu pieļāva, kas pašus šobrīd lēnām bezdibēni slidina."

Kaut ko īsti neizprotu, taču stāvu rāms. "Iznāk, ka vārds ir paties un visspēcīgs, ja no cilvēkiem nekas netiek noklusēts. Tad ko vēl īsti nesaredzam?"

"Šis tas vēl aizķerīs. Nopietnākais — bijušie tiek bāzti vienā maišā, laikmetus un rangus nešķirojot, un caur to varas dūžus paglābjot. Par aizsegu tiem ierindnieki nesen noderēja, lai izskatītos tautas balstīti. Nu, apmēram kā dēju spārni silei līdzsvaram, ko palaidņiem palūdeņos vizināties. Atliek vien dūžus no ierindniekiem nodalīt, kā sile apkārt gan, un beidzas viņu kolektīvā atbildība, ko saprotam kā bezatbildību. Ar peldētprasmi tad katrs sevi parādīs... To paši labi saprot, tie bailēs taisa koalīcijas, lai censtos atkal piesegties..."

V Uz nopostīšanu ir atkal ceļā Zemgale

Tāds sadrūvējies ienāk Miķelis. "Tad laikam Ādams būs ciemos pabijis?" prasu uz labu laimi, lai uzsāktu sarunas. Tik vien zinu, ka abi ir paziņas no Zemgales laikiem un par daudzām lietām atšķirīgi spriedumos.

"Trāpīj gan. Bet vispirms, ko teiksi par tiem diviem, kas tik ilgu gadus skaitās pretim stāvējuši, bet tagadlīn, skaties, še tev, — pa vienu ceļu."

"Abu ejamais ceļš, Miķeli, ir nelabs, un retā reize, kad varu to tev pierādīt. Redzi — krāsns. Pēc otrā kara ešot meistarota. Kas amatniekam bijuši tie par burvju vārdiem, — tā iešķijas ar pirmo piegājenu, kaut papīra vai bērza tāss kriksīties zem iekuriem. Tad, lūk, vienīgo reizi krāsns klusēja, kad iekuram biju palicis veselū drukātu lapu ar šiem neviriem. Tas, Miķeli, uz postu."

"Tu, ko! Vai gribi teikt, ka 'kopš tās reizes netiec kūris?'"

"Kurinu gan," uzmetu lūpu, ka vīram ironija man tik svētā lietā, kā krāsns siltums. "Teicu taču, ka vienīgā reize..."

"...Es runāju par to pašu. Par to. Uz labu tas. Uz auglību. Uz krievu ražu. Uz pārticību, labklājību un mieru satīcībā. Tak tas papīrs ar necelja gājējiem krāsni sanīka, ļaunuma caur siltumu nedodams. Tā tas arī dzīvīvē notiksies. Un pats, draudzīn, nepūlies... Ja gribi savu valsti, tad proties "es" pakļaut kopīgai idejai... un zīmes tad no paša iesākuma ir jātulko pareizi... Vēl jo vairāk, ka tas, ko saki par tiem negājējiem, tā vien būs."

Āķis tur, ka domāšana tiem vienāda — uz citiem bezrūpīgi padzīvot. Un pretimstāvēšana — visaplamākā greisirdība, ka otram teikšana. Vēl vairāk... tā viena ideoloģija — kā tautu arklā jūgt. Aizvakar to nesa smalkais aristokrāts, vakar — brašais ciniņtājs. Šodien, skaties, abi visā plikumā..."

"Valsts parakstu krustam bija... nu... saposta... Es Ādamam pēc lēģera izlīdzēju ar darbu un ar pajūti. Reiz kādā brīdī valsdīrgs viņš izteicās, — Miķeli, grēkojuši bijām... Toreiz es nepiedomāju. Tagad zinu teikt, ka Dievu bijām aizmirsuši. Zemgalei tā auglība no dabas. Pirmie zemes kopēji turēja to cieņā. Ne velti stāvēja pret krustnešiem. Bērnbūrnī ticībā slīdēja uz leju, un dabas dāvanu kā savu nopelnu sāka spriest, un tos, kuri pārmitrā vai pārsausā plānāki smērēja, par slinkiem nevīžām sāka domāt. Caur turību pie noteikšanas piekļuvuši, tie savas bagātības vairoja, tā domādami citus aplaimot. Tā teikt, tautu apvienot no ārpuses... Apvienoja ar... Un Zemgale ir izpostīta..."

"Ko Ādams?"

"Caur viņu trešais āķis, un trīs kopā — vadzīs, ar ko tautai vēleiz nolūzt. Savu zemi viņš ir saņēmis, un neredzēti sausajā vasarā, kad citiem postī, ir iemantojis pasakainu graudu birumu. Un jaunu auto atbraucis... Pats saproti, tas labi ir un pareizi. Bet gaužām slikti un aplami, ka, vēl neizkāpis, viņš braši uzsaucā — Mēs atkal zirgā! Lai viņi piesargās! — Lēģeri viņš bija jau aizmirsis... grēku vispār neminēja. Spēcīnūs vēl diktāk nekā toreiz nenovērtējis, atkal citiem pāri viņš skatījās. Lūk, dodī tādām teikšanu, kā, vēl neatjaunota, un nopostīšanu ir atkal ceļā Zemgale."

"Un tomēr, Miķeli. Kur slēpjas tas mūsu laika visjūtīgākais nervs? Ja vari, pastāsti..."

"Labi. Lai būtu... Tad klausies. Paaudzes vietām samainīt... Ar tādu nodomu viltus vara ir ceļā pie zelta zivīņas reizi pēdējo... ar to gribēdama Dievam līdzās nostāties, un pat vēl augstāki... par ko tai netiks piedots pat ar būdiņu... Jūsējā, pēckara paaudze, varai ir par lielu traucēkli, jo caur vecākiem jums saknes brīvvalstī pēc būtības. Ar bungām, taurēm, ierindām jūs nospiest centās... un tavu neražu... Aiz to jūs saknes dziļāk laidāt, caur piekto gadu un senčiem tālākiem līdz pašiem mūsu avotiem. Ar lēmumiem un instrukcijām jūs riņķī grieza, lai tā, ko vēl rūpīgāk apslēptu. Skaties pats! Sakrustosim parakstus, lai Mēness Saules vietā ir... Tak nebūs tā..."

"Nebūs gan. Ko gribi teikt ar to?"

"Tad tomēr netaisnība būs uzvarējusi..." ietiepjos, pēkšņi iedomādams savu skaisto scenāriju nederīgu esam.

"Tas tikai šķitums. Viņiem bija jāpārkāpj tā robeža, aiz kuras nav vairs piedošanas. Ir jenotsuņiem pašiem mīga jāatstāj. Tā — atmodas laika dievišķā

sūtība, aiz ko mūsu ciešanas."

Reiz... samulsīstais nojos. Reiz nejausi es dzirdēju divus vīrus pie glāzītes... Pareizāk, tas runātājs bija viens, otru lāgā neievērodams. Viņš zinātājs par reformām, par kredītiem un vēl par ko tur gudrs tērgāja. Otrs atrisināja jautājumu negaidīti, pūdeles brāli apraudams pusvārdā... Tu, Piču, ar savām pārgudrībām kopš sāka gala esi bijis aplams. Viss notiksies daudz vienkāršāk, un pirmās pārmaiņas skars krogus... nomainīsies publika. Ar valsts lietām aizņemti vīri ies garām, kas vēl līdz pat šodienai te iegriežas savus prātus atveldzēt. Te pulcēt sevi sāks tie, kas pie lēta vīna glāzes sildīsies un atmiņās par karaliskajām vakariņām plīi... Pavisam drīz, draugs, tu varēsi izvēlēties... tiem pirmajiem piebiedroties, vai šeitā vienoties gudrajās... Un tagad klausī mani, un darīsim, kas krogū darāms ir."

"Jā... Vai daudzī-pratis novērtēt, cik diži tas ir teikts?" Tik tiešām krogos mūsu prāti tikuši sprostoti... pat tanīs laikos... labajos... Tak vēl šodien veldzējamijs dejas vārsms, kur jūtas rakstītas starp dīkdiņiem. Tu zini, es esmu ar to otro vīru. Lai būtu tā, ka krogū sakrustojas laikmeti!

Kā dižozols jūs skarbos viltus vējos stiprots, līdz pats viltus tam par vāju. Tā zāģi sen bez zobiem, vēlti zāģējot, cilvēki notruluši, sekumā saknes meklējot, krami nodiluši ļaunuma šķiltavās.

Pa jūsu zariem viltus ložņā, nīkluļus meklējot, — varbūt noturēs. Pa trijiem kopā tos rāda tautai, lai būtu drošāki... Pat jūsu zīlūkus tie maisā bāztu, bet... vairs LAIKA nav!

Un nu divjūgā, kur viens no zirgiem bez sāta pašu nodzīts un otrs pat lāga iebraukt negribēts, vecvecos ratos, spieķiem birstot un rumbām cīkstot, ar vienīgu vēlēšanos — vēl tikt līdz vēlēšanām, tie zvārojās uz pavisam citu finišu."

"Saki, Miķeli," domu māksls ieprasos, "kā tiem tur..."

"Draugs! Runu šajā vietā apturi! Sen gribēju tev aizrādīt. Vēlti sevi nemoki ar to ampeļiem, kuriem nebūs Lieldienu. Par darbiem domā, kas jums būs darāmi!

TEDIS

Fragmenti, pilns teksts grāmātā "Apstākļi ir mainījušies"

P.S. Rakstītas kā Ziemassvētku tēzu skaidrojums sarunu valodā. Publicētas (izņemot pēdējo) lā "Pavalstnieks" 1993.gada ziemā.

Ielikumu sagatavoja Tedis (Teodors Želvis)

VAI TREŠĀS ATMODAS NORIETS?

Latgale līdz šim piedzīvojuši trīs atmodas.

Pirmo — pēc drukas aizlieguma atcelšanas (1904-1917). Šajā laikā savas dzimtas valodas publiskuma tiesību atgūšana (vēl ne pilnīga) savienojās ar visu galveno kultūras nozaru atmodu vai pirmreizējo tapšanu.

Kultūras atmoda pārtapa politiskajā atmodā, ciešā apņēmībā ejot uz Latgales apvienošanu ar Vidzemi un Kurzemi, kas praktiski īstenojās pēc mūsu austrumu novada atbrīvošanas 1920. gadā.

Otrā Latgales atmoda notika Latvijas Republikas laikā (1920-1940) un sekmēja Latgales celšanos līdzī pārejai Latvijai, saglabājot un pilnveidojot novada sadarbību visās galvenajās kultūras jomās, līdz ar to bagātinot un dažādājot latviešu kopnacionālo kultūru.

Trešā atmoda, tāpat kā visā Latvijā, aizsākās 80. gadu beigās, sairstot padomju impērijai un atslābinoties okupācijas režīmam, kura laikā būtībā pastāvēja oficiāli nedeklarēts drukas aizliegums, pastiprināta rusifikācija un vietējās inteliģences izspiešana. Trešās atmodas sākumā tika ne mazums darīts, lai pārvarētu šīs negatīvās izpausmes un to sekas. Izveidojās Latgalešu kultūras biedrības savienība, Latgales Kultūras centrs (LKC). Darbu cerīgi un apņēmīgi uzsāka LKC izdevniecība Jāņa Elkšņa enerģiskajā vadībā; lairot klajā vienu grāmatu pēc otras augšlatviešu un lejaslatviešu literārajās valodās, kā ar krievu un angļu valodā. Tika veidoti sadarbības tilti starp Latvijas un trimdas latgalešu organizācijām; Latvijā, īpaši Latgalē, bibliotēkās iepūda daudzas aizrobežu latgalešu izdotās grāmatas. Otro elpu ieguva folkloras ansambļi (Preiļu rajonā vien veseli divdesmit). No trimdas Latvijā pārcēlās Latgales pētniecības institūts (LPI) ar sēdekli Daugavpilī, izdodot zinātnisko rakstu krājumu "Acta Latgalica-8" (iepriekšējie septiņi iznāca Latgale izdevniecībā Vācijā). Rīkojot ikgadējās zinātniskās konferences (Daugavpilī, Jēkabpilī, pērn Balvos). Tika dibināta un sekmīgi darbojas Rēzeknes augstskola. Uz augstākās mācību iestādes statusu virzību uzsākusi Rēzeknes mākslas koledža.

Tie visi ir nozīmīgi veikumi Latgales un visas Latvijas labā un par to varētu priecāties, ja nebūtu dažu satraucošu tendenču, kas liek izvīrīt šo rindu virsrakstā likto jautājumu par acīmredzamiem Latgales trešās atmodas bremzējumiem un pat atpakaļgaitu.

Aizvien vairāk piekļūst runas par t.s. Latgales programmu, ar kuras starpniecību tika sniegts jūtams finansiāls atbalsts jaunizveidotajai LKC izdevniecībai, izglītībai un dažām citām kultūras jomām. Tagad šis finansējums sarucis un vairākas nozīmīgas ieceres nevar tikt īstenotas.

Maijā Rēzeknes augstskolā notikušajā zinātniskajā konferencē tika atzīmēts, ka trešās atmodas sākumā Latgales vārds Rgas presē bieži tika pieminēts, dažādas ar to saistītas problēmas tika apspriestas, presē regulāri parādījās ne mazums rakstu. Tagad vairāku Latgales augstskolas docētāju, zinātnieku apcerēs iegūlušās Rīgas izdevumu redakcijās un neierauga dienas gaismu. Likvidēts kādreiz Antas Rugātes vadītais TV raidījums "Latgola". No radio rīta "Kultūras stundas" pārraidēm pazuduši kādreizējie kultūrvēsturiskie un literārie raidījumi par Latgali. Tos lielā mērā izspieduši plašie trimdas periodiskie izklāsti. Domāju, ka tālās trimdas un tuvo Latvijas novadu kultūrorises un vajadzības nevajadzētu pretstatīt, bet gan saprātīgi samērot.

Ja iepriekšējos divos mācību gados Rēzeknes augstskolā Latgales kultūras vēsture tika plānota lielākam skaitam filologu ar papildus specializāciju kultūrvēsturē. Šajā mācību gadā šis kurss ietilpa tikai pieciem (!) humanitārās fakultātes III kursa studentiem. Bet vai tad nākamajam filologiem un pedagogiem

(kurus te sagatavo) nav jāzina sava novada kultūras vēsture?

Kultūras projektu konkursam LKC izdevniecība iesniedza pieteikumu aktīvākā Latvijas vienotības cīnītāja, literāta un valstsvara Franča Trasuna darbu trīsējumu izdošanai. Taču tas neguva atbalstu, bet prēmēto darbu sarakstā parādījās arī vairāki mazāk nozīmīgi darbi par Trasuna vēsturiski unikālo devumu.

Viena no lielajām dienās avīzēm publicē dažādas recenzijas arī par visai apšaubāmas kvalitātes beletristiku, bet Rūtas Kaminskas pirmreizīgais pētījums "18. gadsimta glezniecības Latgalē" tās kultūras pielikuma vadītājam nešķiet kaut cik vērtīgs nemams notikums, par kuru būtu vērts publicēt pat nelielu anotācijas veida rakstiņu...

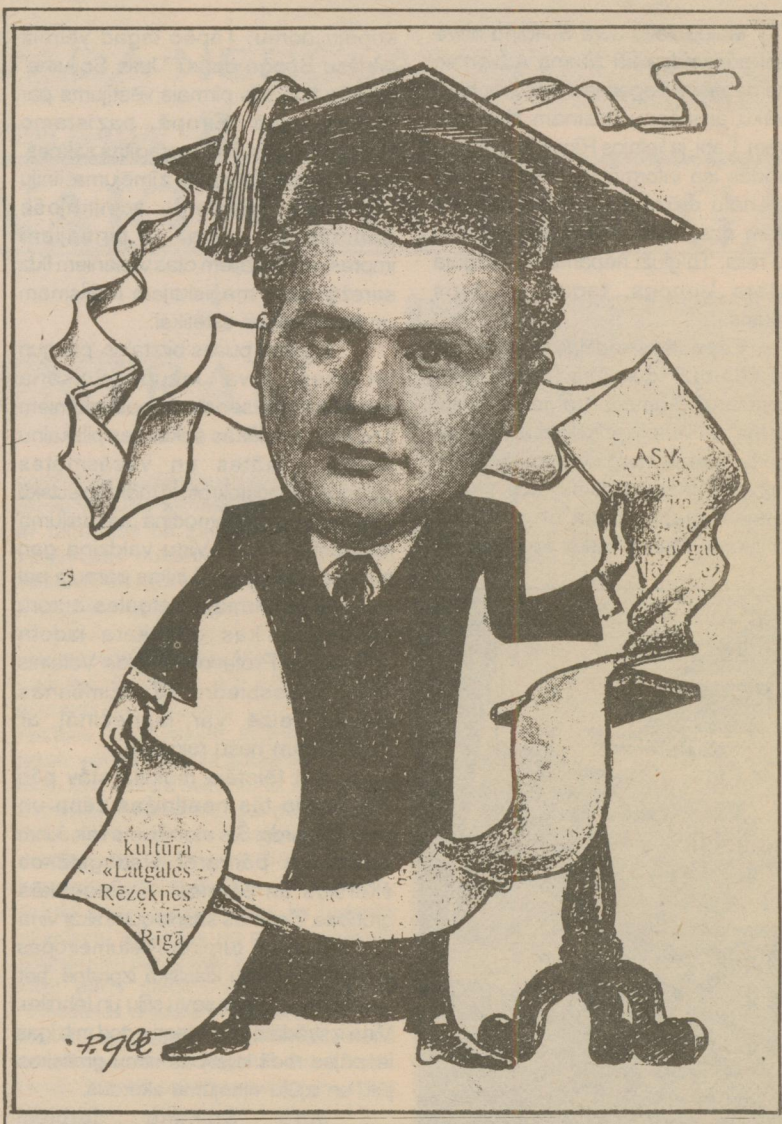
Var jau būt, ka tā ir tikai nejaušība, un tas nav tik svarīgi, bet uzmanību tomēr saista arī tas, ka pēdējā laikā notikusi zināma transformācija arī Latvijas kultūrvēsturisko novadu pieminēšanas kārtībā. Latgale tagad gandrīz vienmēr tiek nosaukta kā pēdējā, lai gan Latvijas Republikas Satversmē šī secība ir šāda: "Latvijas valsts teritoriju starptautiskos līgumos sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale".

Kritiskā situācijā nonākusi LKC izdevniecība. Kā izdevniecības padomes sēdē nule ziņoja tās vadītājs J. Elksnis, patreiz no budžeta piešķirtu līdzekļu tikko pietiek 1939. gadā iedibinātā "Tāvu zemes kalendāra" izdošanai. Kalendārs salikts guļ Viļņu tipogrāfijā, bet to nevar dabūt vākos un nodot lasītājiem, jo līdzekļu ir maz. Kopš 1993. gada izdevniecībā iegūlis literārā almanaha "Olūts" 9. sējuma manuskripts un to nevar izdot to pašu līdzekļu trūkuma dēļ. No aizpagājušā gada septembra izdevniecībā atrodas salikts spilgtākā Latgales liriķa Augusta Eglāja krājums "Varavīksne", jo viņa novadnieki — Balvu pašvaldīnieki gan apsolīja līdzekļus, taču beigās atteica. Izredzēts, sagatavots iespiešanai jau trīs gadus, cerībā ieraudzīt dienasgaismu, atrodas Madsolas Jona dzejoļu krājums "Lynu zīdi". Vispār, sagatavotas klajā laišanai, izdevniecībā atrodas pāri par desmit grāmatas, redakcijas portfelī ir vairāki citi manuskripti.

Ja līdz šim LKC izdevniecība laidusi klajā ap 50 dažādu izdevumu (kalendārs, almanahs "Olūts"-8, kultūrvēsture, literatūra, filozofija, reliģija, novadpētniecība, mācību līdzekļi u.c.), tad tagad šis darbs draud iestigt un apstāties. Atcerēsimies, ka kara laikā vienā gadā izdeva sešus apjomīgus literārā almanaha "Olūts" sējumus, pie tam, maksājot autoriem honorārus (kas netiek darīts tagad). Bet tagad, miera laikos, brīvajā Latvijā triju gadu laikā nevar izdot pat vienu bezhonorāra "Olūta" laidieni. Patiešām, runas par vēstures un kultūras progresu ir nīrgas un maldī!

Jā, Jānis Elksnis LKC izdevniecību vadīja un, viens tajā veicot vairākas funkcijas, strādāja ar milzīgu atdevi un pašaieliedību, vairākus gadus strādādams bez atpūtas un atvaļinājumiem. Par ko arī kā mūsdienā pirmās Latvijas grāmatizdevējs pelnīti apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Taču izdevniecības padomes pēdējā sēdē parasti možajā un cerīgajā J. Elkšņa balsī skanēja visai minori toni. Būtu nepiedodami, ja pilnīgi izbeigtos otrā literārā tradīcija — darbu izdošana latgaliski. Tāpēc arī ņemot vērā krīzes situāciju, vismaz pagaidām no valsts budžeta (Latgales programmas) vajadzētu nodrošināt vismaz divu izdevumu "Tāvu zemes kalendāra" un literārā almanaha "Olūts" izdošanu kā pamatu latgaliešu literārās tradīcijas atbalstam un turpināšanai. Pārējie līdzekļi būtu jānodrošina pašvaldībām un sponsoriem, atsevišķu darbu izdošanu par trimdas latgalešu līdzekļiem, kā tas bijis arī līdz šim.

Līdz šim nav veicies arī Latgalei veltītajiem periodiskajiem izdevumiem. Sparīgi savas gaitas uzsāka, bet pēc kāda laika "izčākstēja" "Moras Zeme" (Rēzekne). Kara gados un trimdā

"HERMENEITISKIE LOKI"

P. Gleizdāna draudzīgs šaržs

daudzus gadus iznākušā "Latgolas Bolss" (Daugavpils), bet pēc dažu numuru iznākšanas apstājās. Tikai trīs numuri iznāca Osvalda Kravaļa sastādītajam žurnālam "Jauno dzeivē", par rediģēšanu šajā gadījumā grūti runāt, jo tas parādījās vismaz trijās ortogrāfijās, arī tādās, ko pat daudzi pieredzējuši latgaļi teicās nesaprotam. Tagad cerīgi savas gaitas uzsācis "Zemturis" (Preiļi), kas sevi pieteicis kā Latgales novada nēdējas laikraksts. Tā noturībai un attīstībai gribas ticēt, jo to pamatos (līdz ar redkolēģiju) veido tāds pieredzējis žurnālists un literāts kā Antons Rancāns. Tas ir svarīgi, jo visu iepriekšminēto izdevumu strupceļš un apstāja meklējama galvenokārt tā saucamajā "subjektīvajā faktorā". Patreiz "Zemturis" (kurā liela vieta ierādīta kultūras jautājumiem) ir vismaz no tiem cerīgajiem pavedieniem, kas mūs saista ar trešās atmodas kāpinājuma un sasnieguma laiku. Ja tikai atkal — līdzekļu trūkuma dēļ neapstāsies.

Domāju, ka tieši Latgales apstākļos sponsoru atbalstam, mecenātismam kultūras jomā (īpaši Latgales kultūras centra izdevniecības atbalstīšanā) varētu un vajadzētu būt īpaši līelai nozīmei. Nav jau tā, ka šajos grūtajos laikos visi būtu vajadzīgi. Viļakas puses mežu bagātības plūst uz ārzemēm un pelna valūtu. Rēzeknē ir tādās noturīgas rūpnīcas kā "Rebī". Piena konservu kombināts, Daugavpilī "Dauteks", kura ražojumus labprāt iepērk ārzemēs u.c. Ja katrs no minētajiem un citiem gada laikā sponsorētu tikai vienas grāmatas izdošanu, par koprezultātu varētu priecāties, iegūtu visa sabiedrība un šo uzņēmumu vadītāji kļūtu pazīstami arī kā kultūras cilvēki. R. Gerkens, piemēram, kļuva sabiedrībā populārs ne tik daudz kā tirgonis, bet kā latviešu romāna attīstības veicinātājs. Viņš nodrošināja prēmijas divu kārtu romānu konkursiem, sekmējis 14 prēmēto romānu izdošanu un patreiz ar 2600 latiem atbalsta jau trešo romānu konkursu. Var jau arī sacīt — kas gan šī summa, salīdzinājumā, teiksim, ar Ziedoņa Čevera partijas "Saimnieks" izdevumiem 6. Saeimas vēlēšanu kampaņai (pēc vienām preses ziņām 100 tūkstoši, pēc citām — 180 tūkstoši

latu). Savā naivitātē domāju — cik daudz grāmatu varētu izdot par šo naudu, kas ziedota varas iegūšanai! Taču cerēsim, ka priekšdienās Z. Čeverš kā 6. Saeimas deputāts un Saimnieka vadītājs neaizmirsīs savas un savu senču saknes. L. Latkovskis savā pazīstamajā grāmatā "Latgaļu uzvārdi, palamas un dzimtas" parāda, ka uzvārds Čeverš ir izplatīts ziemeļrietumu Latgalē, bet Varakļānu pusē ir Čeveru ciems, Ciblas pagastā — Čeverova. Tas attiecas ne tikai uz Čeveru, bet arī uz bagāto Krištopānu un citiem latgaliskās izcelsmes vīriem.

Par visu to domājot un runājot, neatstāj doma par zināmās politiskās apriņķās un Rīgas preses izdevumu daļā kultivēto (pārāk skaļi gan nedeklarēto) domu par Latvijas vienotību, kuras vārdā būtu jānoraida jebkuras separātisma un autonomisma tendences, novadu īpatnību akcentēšana. It kā no pagātnes miglāja (pēc 15. maija apvērsuma) iznirušī un arī padomju impērijas laikā (tikai citā formā un citiem līdzekļiem) kultivēti jēdzieni. Taču tie ir pašā saknē aplami un snobiski. Nevar visu saimniecisko dzīvi un kultūru koncentrēt tikai Rīgā. Un Latvija nespēs tapt par īsti tagadnēju Eiropas valsti ar atpalikušajiem "vidēji aritmētiskiem" (kultūras ziņā, tradīcijās u.c.) nonivelētiem novadiem. Šeit

nerunāsim par tādām lielvalstīm kā Francija, Vācija, ASV u.c., kur tiek kultivētas novadu, štatu, pavalstu kultūras īpatnības, izdots un tiek izdots milzums daudz kultūrvēsturiskas, novadpētnieciskas un tūrisma literatūras. Klinšu un geizeru, bezkoku zemē Islandē (kur iedzīvotāju skaits uz pusi mazāks nekā Latgalē) par mazapdzīvoto austrumu novadu izdots fundamentāls kultūrvēsturisks darbs divos sējumos (autors-dzejnieks un publicists Einars Bragi). Jāpiekrīt prof. Vitolda Valeiņa rakstā "Vai latgaliskam latviskumam zemāka kvalitāte" cita starpā izteiktajām domām: "...Tikai stipra latgaliski latviska Latgale var stiprināt Latviju. Vājinot latgalisko, zaudēsim ne tikai Latgali, bet draudiem pakļausim arī Latviju. Ja iznīks latgaliskais Latgalē, tad nebūs ar latviskās Latvijas. Tikai paceļot (no atpalcības un pagātnes pārdarījumiem - P.Z.) Latgalē, palīdzēsim celt visu Latviju. Citiem vārdiem sakot — uzvirēt spēkā un kopt latgalisko latviskumu ir galvenais veids, kā sargāt latvisko Latviju austrumos. Tātad, tik liela nozīme un tik augsta kvalitāte ir latgaliskam latviskumam". ("Zemturis", Latgales novada avīze. 1995., 28.07.).

Par to lieku reizi pārliecinājāmies nule (3.-4. novembrī) Balvos notikušajā Latgales pētniecības institūta 4. konferencē. 80 ziņojumi (plenārsēdēs un sešās darba grupās) — par Latgales un Balvu novada tautsaimniecības un kultūras jautājumiem, par slaveniem kļuvušo etnogrāfisko ansambļu koncerti. Lieliskā Žiguru meža muzeja un novadpētniecības muzeja apmeklējumi un citi pasākumi atklāja to, ka cilvēki, radošie un konstruktīvie spēki strādā un nezaudē cerību. Konference vēlreiz parādīja, cik lielus robus novadā demogrāfiskajā struktūrā cirtuši pēdējie gadi. Kā kultūrvēstures sekcijā savā referātā atzīmēja Imants Slišāns, "padomju varas laiks jūtam iedragājis latgaliešu pašapziņu un demogrāfisko situāciju, vēršot to par vistragiskāko visā Latvijā". Izrādās, ka Latgalē ir visblīvākais pensionāru slānis un lielākais bezdarbs. Taču tika iezīmēti arī cerīgi pavērsieni, pieteikti jauni konstruktīvi projekti visās konferencē aplūkotajās jomās.

Liekas, nevajadzētu atgādināt, ka tikai visi novadi kopā — tā ir Latvija. Un katra garģo bagātību, savdabības veicinājums un stiprinājums (vienalga vai tā būtu Latgale, Vidzeme vai Lībiešu krasts) arī Latviju kopumā bagātina un dažādo. Ir pilnībā jāpiekrīt Dītriha Andreja Lēbera domai, ka Latvijas novadu savdabīgums veidojas vietējās vēstures un kultūras augsnē. Savdabīguma ignorēšana, nīdēšana — sociālkulturālais genocīds. Tā secina D.A.Lēbers — mūsu zinātnu akadēmijas ārzemju goda locekļi. Lai gan 1948. gada Konvencijā "sociālkulturālais genocīds" nav minēts kā viens no genocīda veidiem, taču jāpieņem, ka jebkura etniska grupa ir aizsargājama, un kā tās savdabīguma izzušana ir neatgriezenisks zaudējums". (LM, 1994., 4., 11.).

To vajadzētu atcerēties un ņemt vērā arī domājot par Latgales (tāpat kā visu pārējo novadu) trešo atmodu. Lai par to nebūtu jārunā nostalgiskā un nu jau pagātnes formā.

VIĻAKĀ

Pateicoties Kanādas katoļu apvienības priekšsēža Bruno Logina gādībai, Viļakas bibliotēka saņēmusi trimdas literatūras izdevumus, bet kārtējo spēju un rakstāmlieku sūtījumu — Viļakas bēmdarzs.

No publikācijas presē uzzinājuši par tēva Filipa (īstajā vārdā Nikodems Turks) kapa vietu Viļakas klostera dārzā, te ieradās kapucīna Filipa tēvabrālis Jānis Turks un citi piederīgie, kuriem šī vieta vēl nebija zināma. Piederīgie pēc kopējas apspriedes vienojās par to, ka tēvabrāļa pārapbedīšana

uz ģimenes kapiem nenotiks, lai tēvs Filips turpina sargāt atgūto klosteri, jo ar šādu novēlējumu kapucīnu ordenis viņu šē bija apbedījis.

Tēvs Filips miris 1942. gada 8. maijā un bija apbedīts toreizējā klostera teritorijā. Pēc klostera atsavināšanas tā telpās ierīkoja kino. Mirušā priesterā — mūka atdusas vieta bija liels "traucēklis" kino apmeklētājiem, tāpēc kapa vietu likvidēja un noasfaltēja. Tagad klostera telpas atdeva ilikumīgām īpašniekam un atjaunoja arī kapavietu.

Lai mirušais tēvs Filips dus mierā! Atcerēsimies viņu savās lūgšanās!

A. Budže

SNIEGOS NEIEPUTINĀMA MĀKSLA

Jura Soikana (12.04.1920. — 15.11.1995) piemiņai.

Mākslinieka Jura Soikana nāve mani pārsteidza kā zibens Adventes laika debesīs. Tagad jau bieži par tuvu cilvēku aiziešanu uzzinām tikai pēc bērēm. Labi, ja lielajos Rīgas laikrakstos parādās īsa informācija. Taču tai citu materiālu drūzmā bieži vien paslīd garām acs. Nekrologus publicē tikai reti reizi. Tā gluži nepamanīts aizgāja Viktors Vonogs, tagad — Juris Soikans...

Es pēdējās nedēļās tieši par viņu tiku daudz domājis. Gatavojot iespēšanai grāmatu "Latgales rakstu gaisma" un vēlreiz pārcilājot apceri par Albertu Spoģi, visilgāk pakavējos pie dzejnieka monogrāfijas, kas veltīta izcilajam gleznotājam un mākslas pētniekam. Mums daudz saderīgu un

kopēju domu. Tāpēc tagad vēlreiz pārlasu Spoģa darbu "Juris Soikans" (1960), kas bija pirmais vēstījums par šodien visā Eiropā pazīstamo mākslinieku. Šeit labi parādītas saknes, no kurienes izaug šis zīmējuma līniju un krāsu triepienu savijņojošā panorāma: no pirmajiem impresionistiskajiem otas vilcieniem līdz sarežģītajam maģiskajam realismam un kibemētikas estētikai.

Ludzas puses birtalas, pauguri un ezeri, tēva Jezupa Soikana intereses par senatnes noslēpumiem tuvākās un tālākās apkārtnes pilskalnu dzīlēs, mātes un vecsmātes gleznojumi, aristokrātiski mākslinieciskā vide — tas viss pamodina Juri daļuma meklētāja alkas. Viņu valdzina gan mūzika, gan dzeja. Liriskas paraugi pat ir publicēti pirmajā Latgales autoru antoloģijā, kas pēc kara izdota emigrācijā. Profesors Vitolds Valeinis savu skolasbiedru 70. dzimšanas dienas reizē var iepriecināt ar saglabātiem nošu rakstiem.

Bet tēlotāja māksla stāv pāri visam. No tās neatlaižas zēna un jaunekļa sirds. Šis acinājums liek Jurim Soikanam pārvarēt visaugstākos šķēršļus un pārciest vissmagākās grūtības. Zinātnes sasniegumi skar viņa jaunradi. Viņš turpina Rietumeiropas mākslas tradīciju klasiskā izpratnē, bet ir moderns pats ar savu stilu un tehniku. Viņa izstrādātā jaunā teorija dod mīzīgas iespējas radīt kustības ritmu grafiskos jūtu un izjūtu vilņojumu akordus.

Jura Soikana darbiem nepārprotami piemīt latviskais, Spoģa vārdiem runājot, latgaliski katoliskais

iekrāsojums. Kad ar Zigmundu Skujiņu pirms gadiem divdesmit pirmo reizi tikāmies ar mākslinieku viņa trimdas mājās Dortmundā, mans ceļabiedrs pāsteigts saka: "Jūtos kā Latgalē".

Ar Juri Soikanu man laimējās tikties arī Latvijā, kad viņš bija atgriezies. Un ne jau kā viesis, bet kā palicējs. Pirms vasarām piecām mēs kopā braucām uz Jasmuižu, kur māksliniekam tika atklāta izstāde. Profesors prata iejūtīgi interpretēt paša daiļrades koncepciju, mācēja smalki atklāt savās gleznās un zīmējumos paustos centienus un pārdzīvojumus. Viņš stāstīja par Zentas Mauriņas un Konstantīna Raudives draudzību un mīlestību.

Vienā no saviem pirmajiem rakstiem kara gados "Rēzeknes Ziņās" centos pastāstīt lasītājiem par Jura tēvu. Vēl nesen raudzījū dzejā atbalot viņa mākslas pasauli. Šoruden posos zvanīt, gribēju ierakstīt vēstījumu jaunākajā dzejoļu krājumā "Krustceļu vējos". Bet nu latgaliski jāraksta atvadu vārdi nevis grāmatas lapā, bet Latgales sniegā.

Vysas sopes sanokušas sūplok, Vysi ceļi sarīt viņuvīt. Ludzas saule jūras dzelmē rīt. Snīgi kreit un kreit arvinu kuplok.

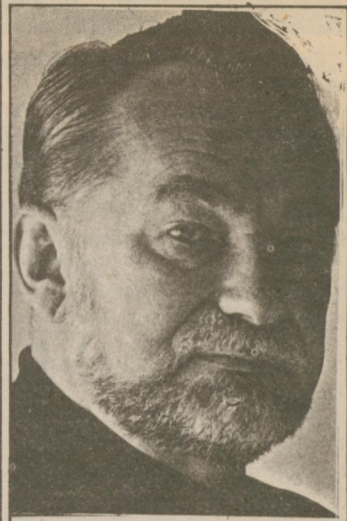
Ūtu, molbertu un krosas kļoj, lītn padebešus veļu sagā. Sirds, kas naseņ dzeivos lismēs daga, Tagad mums nu tyukstūs gleznom moj.

Bēglu motes svešā Reinas pusē, Vylks, kas Alpo solā vintulš kauc, Pori kolnim, cauri godim sauc, Naļauņ dvēselei un protam klusēt...

Ērgeles un vējputeņi dyuc, Paleidz priedē krustu ikaļt dzeņam: Dzymto zeme boltā lakateņā Tevi sagaida un spīž pi kryuts.

Andris Vējāns.

JURIS SOIKANS

Juris Soikans dzimis Ludzā, kultūrdarbinieka Jāzepa Soikana ģimenē, viņa vecmāmiņa Anna Tabuleviča apmeklēja Pēterburgas Mākslas akadēmiju un kopā ar Ludzas māksliniekam piedalījās darbu izstādēs, laba zīmētāja bija arī māte Olga, ilustrējusi vīra Jāzepa grāmatas "Senejo Latgola" un "Kū mums stosta senču kopī". 1940. gadā Juris iestājās Latvijas Mākslas akadēmijā, gleznošanu mācījis pie L. Svempa un V. Tones, zīmēšanu — K. Miesnieka un A. Annus. Leģionā bija zīmētājs kara ziņotājos, pēc kara strādāja Altgardes latviešu vidusskolā, tad Lībekā. 1963. gadā strādāja par zīmētāju Minsterē, ieguva skolotāja tiesības un no 1966. gada bija pasniedzējs Dortmundas Helmholca ģimnāzijā. Ieradies Latvijā, kādu laiku bija pasniedzējs Latvijas Mākslas akadēmijā.

J. Soikāns bija grafīkis, gleznotājs, mākslas problēmu apcerētājs, piedalījās mākslas izstādē Lībekā 1948. gadā, mākslas skatēs Badoinhauzenā, Hāgā, Amsterdamā un Parīzē, kultūras fonda rīkotajās izstādēs ASV, Vācijā, Kanādā, Zviedrijā, Anglijā un Austrālijā. 1951. gadā izstādes Romā laikā J. Soikānam piešķirta pāvesta stipendija. Viņam ir traģisku linogrēzumu cikls "Kungs Dievs, uzklausi mūs!" un temperā gleznotais cikls "Zem svešām debesīm", kas 1958. gadā izdots atsevišķā mapē ar Džona Brofija ievadu.

Popularitāti ieguva ar grafiskajiem darbiem, linoļaju un koka grebumiem, litogrāfiju, tušas zīmējumiem, monotipiju cikliem, darbojās glezniecībā un dekoratīvajā sienu glezniecībā. Pazīstams viņa cikls "Zem svešām debesīm", veltīts bēgļiem un karavīriem. Nozīmīgs periods viņa dzīvē bija no 1950. līdz 1960. gadam, kad mākslinieks pievērsās stilizācijai, pārgāja uz siltākiem toniem, bet tajā pašā laikā viņa darbi bija ekspressīvi. Viņa sienu gleznojumi ir Kaizerslauternā, Minsteres latviešu ģimnāzijas aulā, monumentāls reljefa veidojums betonā Dortmundas Hukkardes kapu kaplīcā. Viņa darbi ar japāņu gleznojamo nazi ir Cīrihes un Kaizerslautemas muzejos un privātos kolekcijās, to kopskaitā pāri trim simtiem.

1960. gadā latgaļu izdevniecība laida klajā grāmatu "Juris Soikāns" A. Spoģa sakārtojumā ar 43 viņa darbu reprodukcijām.

VĒSTULES

"NEZINU, KĀDS IZSKATĀS LATS..."

Sirsniģi pateicos par atsaucību par dāvatajām grāmatām. Brīnišķīgi, ka Latgalē vēl ne visi krituši uz biznesu, vēl atrod laiku arī grāmatām — tā ir dvēseļu ārstēšana vārda pilnā nozīmē. Sevišķi cietumā, kur smagi ekonomiskie apstākļi, jo budžeta iestādes cieš visvairāk.

Gribas vēl ko paskaidrot. Nezinu, ko jums atbildēs cietuma vadība, vai vispār atbildēs (!?), bet atļaušos lūgt personiski un arī citu ieslodzīto vārdā, ja pastāv tāda iespēja, palīdzēt ar latviešu literatūru. Īpaša atļauja tam nav vajadzīga, vienkārši jāatved un jānodod cietuma bibliotēkai. Domāju, ka daudzi par to būs pateicīgi, jo ar literatūru mums slikti, ir pārsvarā komunistu laika grāmatas par revolūciju, kolhoziem, pionieriem un komjauniešiem, vai par karu. Nav arī macību grāmatu, cilvēki sēž kamerās — varētu mācīties, izglītoties, apgūt kaut vai latviešu valodu, jo daudz te ir krievu tautības cilvēku, pārsvarā bez tuviniekiem vai arī tādi, kuriem neviens nepalīdz. Viņu dvēseles piesāpnot ar komunistu idejām ir kaitīgi. Administrācija te nav vainojama — tai nav līdzekļu, par ko iegādāties grāmatas, tā mēs esam vēl zemākā līmenī, nekā ubagi. Un ir patīkami, ka sabiedrībā atrodas dzirdīgas ausis, kas šajā trakajā pasaulē uzklausa mūs, lai arī masu informācijas līdzekļos sabiedrības domu brutāli noskaņo pret mums, cietumniekiem. Sutiācija tomēr nav tāda, kādu to iztēlo žurnālisti.

Par Latgales kultūru mani ieinteresējusi Maruta Latkovska no "Katoļu Dzeives". Rēzeknē esmu bijis daudzkārt un uzskatu to par vienu no patīkamākajām pilsētām. Aglonā mācījies internātskolā, tālāk cenšos izglītoties pats, laiku negribu zaudēt arī šeit, cietumā — priekšā man vēl septiņi gadi un seši mēneši, tikpat esmu jau arī nosēdējis. Neteikšu, ka bez vainas, viss pareizi, bet esmu cilvēks un negribu

būt garīgs kropsis. Iespēju robežās lūdzu palīdzēt ar literatūru par jebkādu tematu latviešu, latgaliešu vai arī krievu valodā. Cenšos apgūt latgaļu valodu, jo tā ir savdabīgi bagāta un skaista, ar tās zināšanu tikai iegūtu, atklāju daudz jauna, ko agrāk nepamanīju. Laika man pietiekoši, jo darba mums vispār nav. Mēs varam saņemt arī rakstāmpiederumus, nav ierobežota vēstulju rakstīšana.

Neviena jūsu grāmata, ko saņemšu, neies zudumā, visas nodošu cietuma bibliotēkas fondā, lai lasa arī citi, izglītojas.

Un vēl gribu lūgt: mums te ir šausmīgas grūtības ar rakstāmlietām, tās nav iespējams dabūt. Neuzskatiet par nekaunību tādu lūgumu, bet gribētos saņemt kādas 50 loksnes balta papīra, 5 klades vai burtnīcas, 2 pildspalvas un tikpat kodolipus, melnus un zilus, citas krāsas aizliegtas, 10 aplokšnes ar pastmarkām, lineālu līdz 20 cm garumā, 2 zīmulus, gumiju. Nav mums burtnīcu konspektiem, trūkst papīra vēstulēm. Ceru, ka neatteiksiet. Jā, gribam saņemt arī laikrakstus, žurnālus — tāds te līdz šim neesmu manījis. Visvairāk man vajadzētu katoļu kalendārus pēc 1996. gada. Visu makešā naudu, bet kur to rast. Līdz šim laikam vēl nezinu, kāds izskatās lats, kāds santīms...

Briesmīga atpalcība, bet ko var izdarīt, ja valstī visu pārkārto, bet kultūru atstāj pēdējā vietā. Savu kultūru mēs apzināties kritiskos brīžos. Vai tāpēc grīmstam nabadzībā, lai atkal celtos? Visu graujam, privatizējam...

Atvainojos par traucējumu. Vairāk nav papīra, uz kā rakstīt, savas domas paturpināšanu kādu citu reizi. Protams, ja jūs interesē vienkārsa cilvēka, cietumnieka prātājumi. Lai Dievs jums palīdz!

Ar cieņu Valdis Kantāns

NO STAŅISLAVA UZDĀVINI SAVAM KURSĪŠA ATMIŅĀM MAZULIM:

Rīgas prefekts Pommers man stāstīja, ka 1934. g. 16. maijā Rīgā pie Katoļu kūrījas ēkas nebija izkārt valsts karogs.

Pommeram bijis uzdots apmeklēt bīskapu Jāzepu Rancānu un visu noskaidrot.

Pommers sarunā ar Rancānu, teicis, ka vajadzētu izkārt karogu. Rancāns pacierājās Pommeru ar viņu un nesteidzīgi atbildējis, ka viņš, Saeimas priekšsēdis, nevarot to darīt, jo Saeimas deputāti esot apcietināti.

Rancāns pasaucis Kūrījas kalpotāju un teicis, ka Pommera kungs gribot ar viņu runāt. Tad Pommers teicis kalpotājam, ka vajagot izkārt karogu. Kalpotājs jautājoši skatījies uz Rancānu. Rancāns sacījis, ka ja prefekta kungs liekot, tad arī jādarot.

Par to vēlāk uzzinājis arī K. Ulmanis. Viņš garīgi smējies un teicis, ka nezinājis, cik lielisks diplomāts esot Jāzeps Rancāns.

Zīlītes bibliotēkā iznākusi Normunda Dimanta "Mazā lietulāse un citas pasakas" ar jaukām Liānas Sulces ilustrācijām. Tajā vairākas labas lietas: 1965. gadā dzimušais autors audzis un joprojām dzīvo Jersikā šī ir viņa pirmā pasaku grāmata, lai arī žurnāla "Zīlīte" lasītājiem jau labu laiku pazīstams kā pasaku autors, ka... Nekā nebija, visu tomēr nepateiksim priekšā, lai būtu interesantāk pašam (ai) turēt rokā, skatīt jocīgus zīmējumus un lasīt par jocīgiem, tuviem īstenībai, tomēr pasakainiem gadījumiem. Tajā tādu 18, un katrs nākošais, jūs jau paši zināt, ir labāks par iepriekšējo.

Vēl var piebilst, ka N. Dimants arī no Jersikas zina un redz, kas bērniem patīk Latvijā no Liepājas līdz Zīlīpei, bet tā kā viņš ir latgalietis, Rīgā bijis tik daudz, lai studētu medicīnu un valodas, tad pasaku varoņi un notikumi ap tiem vairāk tomēr latgaliski.

Karikatūrā: Valsts prezidents ir ļoti grūtas izvēles priekšā. Te nu patiešām "septiņreiz jānomēri, pirms vienreiz piegriež". Kautru nekūdītots!

Agris Līpīģis, "Dienas Biznesa" karikatūru nodaļa.

DOMU GRAUDI

Īsts ticīgais bija tāds un tāds arī paliks. Tāpat kā īsts komunisti.

Pats darbs vēl ir nieks. Galvenais — pienācīgi tam sagatavoties. Tieši tas bieži vien aizņem visvairāk laika.

Ja katrā maizes darbā varētu iemest arī pa kādai dievišķās iedvesmas dzirkstij:

— Ne tu man agrāk bijī biedrs, ne tagad esi kungs. Tamdēļ joprojām saukšu tevi vienkārši par Janku.

Paklupa uz trošu akmens izcīnīša. Sulīgi nolamājās: tas esot nolikts speciāli viņam. Bet desmitiem tādu pašu nav i pamanījis.

V. Trojanovskis

Latgales novada nedēļas laikraksts.

Redkolēģija.

Dibinātājs - A.Rancāna izdevniecība.

Masu informācijas līdzekļa reģistrācijas apliecība Nr. 1609. Iznāk no 1994. gada 30. decembra, reizi nedēļā - piektdienās.

Izdevēja norēķinu konts Latvijas Unibankas Rāznas filiālē Preiļos Nr. 468425, izdevēja adrese: A.Upīša ielā 3-49, LV-5301, tālrunis 21516.

1 iespiedloksne, metiens - 1000 eksemplāru. Datortaisums — Jānis Orehovs Jēkabpilī